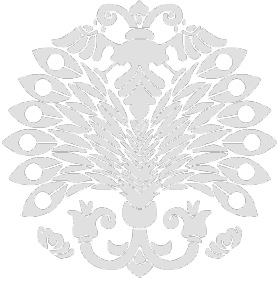

Savaş ve Barış, Sosyal Çatışma Sosyolojisi: Rusya-Ukrayna Örneği

War and Peace, Sociology of Social Conflict: The Case of Russia-Ukraine

Arif AKBAŞ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Yıldızeli MYO,
Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü,
Sivas, Türkiye

Öz

Bu makalede savaş, barış ve “sosyal çatışma sosyolojisi” perspektifinden Rusya-Ukrayna ilişkileri ele alınmaktadır. Araştırmamanın odak noktası, bu iki ülke arasındaki çatışmanın sosyolojik boyutudur. Yöntem olarak, literatür taraması ve çeşitli sosyolojik analizler kullanılmıştır. Bulgular, Rusya-Ukrayna ilişkilerinin karmaşıklığını, ulusal kimlik, etnik farklılıklar, siyasi güç mücadeleleri ve jeopolitik faktörlerin etkisi altında yaşanan sosyal çatışmaları ortaya koymaktadır. Bu çatışmaların hem yerel hem de uluslararası boyutta derin etkileri olduğu tespit edilmiştir. Sonuçlar, barışın sağlanması ve sürdürülmesi için sosyolojik bir bakış açısının önemini vurgulamaktadır. Ayrıca, Rusya ve Ukrayna arasındaki ilişkilerde sosyal çatışmanın azaltılması ve uzlaşma yollarının bulunması gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu makale, sosyal bilimlerin uluslararası ilişkilerde ve barış süreçlerindeki önemine dikkat çekmektedir. Makalede Rusya-Ukrayna savaşını ele alan nicel anket sonuçları da dikkate alınarak bir değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Barış-Savaş ve Sosyal Çatışma Sosyolojisi, Sürü Psikolojisi, Askerî Sosyoloji, Başarısız Devlet, Güç Siyaseti, Barış ve Çatışma Çalışmaları, Dostluk-Düşmanlık Kompleksi

ABSTRACT

This article discusses Russia-Ukraine relations from the perspective of war, peace and the “sociology of social conflict.” The focus of the research is the sociological dimension of the conflict between these two countries. Literature review and various sociological analyses were utilized as methods. The findings reveal the complexity of Russia-Ukraine relations, with social conflicts influenced by national identity, ethnic differences, political power struggles, and geopolitical factors. It has been determined that these conflicts have profound effects both locally and internationally. The results highlight the importance of a sociological perspective for achieving and sustaining peace. Additionally, it was concluded that social conflict should be reduced and ways of reconciliation should be found in the relations between Russia and Ukraine. This article draws attention to the significance of social sciences in international relations and peace processes. In the article, a quantitative evaluation has been conducted taking into account survey results addressing the Russia-Ukraine war.

Keywords: Peace-War and Sociology of Social Conflict, Group Psychology, Military Sociology, Failed state, Power Politics, Peace and Conflict Studies, Friend-Enemy Complex

Geliş Tarihi/Received 14.03.2024
Kabul Tarihi/Accepted 27.05.2024
Yayın Tarihi/Publication Date 30.06.2024

Corresponding Author/Sorumlu Yazar:
Arif AKBAŞ
E-mail: arifakbas@yahoo.com

Cite this article

Akbaş, A. (2024). War and Peace, Sociology of Social Conflict: The Case of Russia-Ukraine. *Journal of International Relations Studies*, 4(1), 32-49.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Giriş

Barış, savaş ve sosyal çatışma sosyolojisi, toplum içindeki barışı ve savaşı etkileyen dinamikleri ve bu süreçlerin sosyolojik boyutlarını inceleyen bir alandır. Bu disiplin, toplumda barışı ve savaşı şekillendiren faktörleri anlamaya odaklanırken, sosyal çatışmaların kökenlerini, etkilerini ve sonuçlarını araştırır. Ayrıca, bu alan, toplumsal gruplar arasındaki gerilimleri, çatışma çözme stratejilerini ve uzlaşma yollarını da inceler. Sosyoloji, barış ve savaş arasındaki ilişkileri anlamak için çeşitli yaklaşımlar ve teoriler sunar. Bu kapsamda, ulusal kimlik, etnik ayrımcılık, siyasi iktidar mücadeleleri, ekonomik eşitsizlikler, dini ve kültürel farklılıklar gibi faktörlerin barış ve savaş süreçlerindeki rolleri üzerine odaklanır. Ayrıca, uluslararası ilişkilerde güç politikası ve jeopolitik dinamiklerin etkileri de incelenir. Sosyoloji, barış ve savaş arasındaki ilişkileri anlamak için çeşitli yöntemler kullanır. Bu yöntemler arasında alan araştırmaları, anketler, derinlemesine görüşmeler, içerik analizi ve karşılaştırmalı analizler bulunur. Bu sayede, sosyologlar toplumdaki çatışmaların nedenlerini ve sonuçlarını daha iyi anlayabilir ve barışı teşvik etmek için etkili politika önerileri geliştirebilirler. Sosyoloji; barış-savaş ve sosyal çatışmaların karmaşıklığını anlamak ve toplumsal uyumu teşvik etmek için önemli bir araçtır. Bu disiplin, toplumda meydana gelen çatışmaların altında yatan yapısal ve kültürel faktörleri inceleyerek barışçıl çözümler bulmaya çalışır (Malesevic, 2010, s. 1-14).

“Group psychology” veya grup psikolojisi, insanların gruplar halinde davranışlarını ve etkileşimlerini inceleyen bir psikoloji alanıdır. Bu alan, grupların nasıl oluştuğunu, grup üyelerinin birbirleriyle etkileşimini, grup dinamiklerini, liderlik rollerini, grup içi iletişimini ve grup üyelerinin davranışlarını anlamaya çalışır. Savaş durumlarında grup psikolojisi oldukça etkilidir çünkü savaşlar genellikle gruplar arasındaki çatışmaların sonucudur. Bu durumda, grup psikolojisi, savaşan grupların davranışlarını, karar alma süreçlerini ve savaş sırasında ortaya çıkan dinamikleri anlamak için önemlidir. Savaşan gruplar, kendi kimliklerini güçlendirmek ve birlikte hareket etmek için grup psikolojisinin bir ürünü olan grup kimliğine sıkı sıkıya bağlı olabilirler (Lewin, 1943, s. 113-131). Bu, grup üyelerinin diğer gruplara karşı düşmanca veya saldırgan davranışlar sergilemesine yol açabilir. Savaş durumlarında gruplar arasındaki dinamikler önemlidir. Grup içi rekabet, liderlik mücadeleleri ve grup içi hiyerarşi gibi dinamikler, grup psikolojisinin bir sonucu olarak ortaya çıkabilir. Dehumanizasyon; savaşan gruplar genellikle rakip grup üyelerini düşmanlaştırma eğilimindedir. Bu, düşman grubun üyelerinin insanlıktan çıkarılması ve insan haklarının göz ardı edilmesi gibi sonuçlar doğurabilir. Bu durum, grup psikolojisinin bir ürünüdür ve savaşın şiddetinin artmasına katkıda bulunabilir (Viki, Osgood & Phillips, 2013, s. 325-328). Savaş durumlarında gruplar, iç grup baskısı altında hareket edebilirler. Grup üyeleri, gruplarından farklı düşüncelere veya davranışlara sahip olanları dışlamak veya susturmak için iç baskıya maruz kalabilirler. Bu noktalardan yola çıkarak, grup psikolojisinin savaş durumlarında grupların davranışlarını, etkileşimlerini ve karar alma süreçlerini anlamak için kritik bir öneme sahip olduğunu söyleyebiliriz.

Askeri sosyoloji, askeri kurumların ve askeri faaliyetlerin sosyal, kültürel ve kurumsal boyutlarını inceleyen bir disiplindir. Bu alan, askeri organizasyonların nasıl yapılandırıldığını, askeri personelin sosyal yapılarını, askeri liderlik dinamiklerini, askeri eğitim ve disiplini, askeri toplumun değerlerini ve askeri politikanın sosyal etkilerini araştırır. Askeri sosyolojinin bir amacı, askeri organizasyonların etkinliğini artırmak için askerlerin davranışlarını ve toplumsal dinamiklerini anlamaktır. Bununla birlikte, askeri sosyoloji aynı zamanda askeri kurumların toplumsal etkilerini ve askeri politikanın toplumsal sonuçlarını da araştırır (Siebold, 2001, s. 140-159). Örneğin, askeri hizmete katılımın toplum üzerindeki etkileri, askeri faaliyetlerin ekonomik etkileri ve askeri politikanın toplumsal dengeler üzerindeki etkileri gibi konuları ele alır. Askeri sosyoloji, askeri kurumların iç ve dış dinamiklerini anlamak için çeşitli metodolojileri kullanır. Bu metodolojiler arasında saha çalışmaları, anketler, mülakatlar, arşiv araştırmaları ve niceliksel veri analizi gibi teknikler bulunur. Bu yöntemler, askeri organizasyonların sosyal yapılarını, askeri personelin değerlerini ve tutumlarını, liderlik ve komuta-direktif dinamiklerini ve askeri politikanın sosyal etkilerini incelemek için kullanılır. Askeri sosyoloji, askeri kurumların ve askeri faaliyetlerin sosyal boyutlarını inceleyen önemli bir disiplindir. Bu alan, askeri organizasyonların etkinliğini artırmak, askeri politikanın sosyal etkilerini anlamak ve askeri hizmetin toplumsal dinamiklerini incelemek için kapsamlı bir çerçeve sunar (Lang, 1965, s. 1-26).

“Failed state” veya başarısız devlet, devletin temel işlevlerini yerine getiremediği ve toplumda huzur, güvenlik ve düzenin sağlanamadığı bir durumu ifade eder. Bu terim genellikle devletin yetersizlikleri, zayıflıkları ve çöküşüyle ilişkilendirilir. Sosyolojik açıdan bakıldığında, başarısız bir devletin birçok sosyal sorunu beraberinde getirdiği görülür. Toplumda güvensizlik artar, adaletsizlik ve hukuksuzluk yaygınlaşır ve temel insan hakları ihlal edilir. Bu durum, toplumda genel bir hoşnutsuzluğa ve huzursuzluğa neden olabilir. Başarısız devletler genellikle ekonomik sıkıntılarla da karşı karşıyadır. Yetersiz yönetim, kaynakların kötü kullanımı ve ekonomik politikaların başarısızlığı, ekonomik krizlere ve yoksulluğa yol açabilir. Bu da toplumda sosyal ve ekonomik eşitsizlikleri derinleştirir ve toplumsal gerginlikleri artırır. Başarısız bir devlette, güvenlik zafiyeti ve yasa dışı faaliyetlerin artması gibi faktörler nedeniyle suç oranları da yüksek olabilir. Bu da toplumda korku ve endişenin artmasına,

yaşam kalitesinin düşmesine ve toplumsal dokunun bozulmasına yol açabilir. Başarısız devletler genellikle uluslararası toplumun dikkatini çeker ve bölgesel istikrarsızlığa yol açabilirler. Bu durum, bölgesel çatışma riskini artırabilir ve uluslararası ilişkilerde gerilimlere sebep olabilir (Lemay-Hébert, 2014, s. 52-65). Başarısız devlet kavramı, bir devletin toplumda işlevsiz hale gelmesi ve temel ihtiyaçları karşılayamaması durumunu da ifade eder. Bu durum, toplumda bir dizi sosyal, ekonomik ve güvenlik sorununa yol açabilir ve genellikle ulusal ve uluslararası düzeyde ciddi sonuçlar doğurabilir. (Rusya-Ukrayna savaşında her iki devlette bu pozisyona/ evreye düşmüştür.)

Rusya ve Ukrayna arasında yaşanan gerilim; “güç politikaları” veya “güç siyaseti” açısından da ele alınabilir. Güç politikası, uluslararası ilişkiler alanında önemli bir kavramdır. Bu kavramlar, devletler arasındaki ilişkilerde güç kullanımını ve güç dengelerini anlamak için kullanılır. Güç politikası, devletlerin kendi çıkarlarını korumak, ulusal güvenliklerini sağlamak ve hedeflerine ulaşmak için kullandıkları politika ve stratejileri ifade eder. Bu politika ve stratejiler genellikle askeri, ekonomik, siyasi ve diplomatik araçlar kullanılarak yürütülür (Barnett, 2005, s. 39-75). Güç politikası, devletler arasındaki rekabetin ve çatışmanın temelini oluştururken, aynı zamanda uluslararası ilişkilerde işbirliği ve uzlaşmayı da içerebilir. Güç politikası, uluslararası ilişkilerdeki güç dengelerini anlamak için kullanılan bir araç olarak da işlev görür. Bir devletin sahip olduğu güç, diğer devletlerle ilişkilerinde belirleyici bir rol oynar. Askeri güç, ekonomik güç, siyasi etki ve uluslararası itibar gibi faktörler, bir devletin diğerleriyle olan ilişkilerinde belirleyici olabilir. [Platon’a göre “doğru” gücünün söylediğidir.] Güç politikası aynı zamanda devletlerin ulusal çıkarlarını korumak için izledikleri politikaların bir yansımasıdır. Bu politikalar genellikle rekabetçi ve çatışmacı olabilirken, bazen işbirliği ve diplomasiye dayalı yaklaşımları da içerebilir. Bu nedenle, güç politikası, devletler arasındaki ilişkilerin karmaşıklığını anlamak için önemli bir kavramdır ve uluslararası ilişkilerin temel dinamiklerinden birini oluşturur (Wight, 2002, s. 7-8)

Barış ve çatışma çalışmaları, çatışma çözme, barışı sağlama ve sürdürme, insan hakları ve adalet gibi konuları ele alarak toplumsal barışı teşvik etmeyi amaçlayan disiplinler arası bir alanı ifade eder. Bu alan, çatışma süreçlerini anlamak, barışı teşvik etmek ve sürdürmek için çeşitli disiplinlerden gelen bilgi ve yaklaşımları birleştirir. Barış ve çatışma çalışmaları, siyaset bilimi, sosyoloji, psikoloji, antropoloji, hukuk ve uluslararası ilişkiler gibi birçok disiplinden etkilenir. Çatışma çözme teknikleri, barışı sağlama stratejileri, toplumsal uzlaşma ve barış inşası gibi konular bu disiplinlerin kesişiminde incelenir (Webel, 2007, s. 86-94). Bu alan, çatışma kaynaklarını anlamak, barışçıl çözümler üretmek ve toplumsal değişim için harekete geçmek için çeşitli araştırma ve uygulamaları bir araya getirir. Barış ve çatışma çalışmaları, savaş, etnik çatışma, insan hakları ihlalleri, göç ve yoksulluk gibi küresel sorunların çözümünde önemli bir rol oynar. Bu çalışma alanı, barışçıl toplumların oluşturulması ve sürdürülmesi için politika önerileri geliştirirken, aynı zamanda savaş ve çatışma süreçlerinin kökenlerini ve dinamiklerini anlamaya yönelik teorik ve analitik çerçeveler sunar. Barış ve çatışma çalışmaları, insanlığın karşı karşıya olduğu zorluklarla başa çıkmak için küresel düzeyde önemli bir araçtır ve toplumsal barışın teşvik edilmesine yönelik önemli bir katkı sağlar (Jeong, 2017, s. 19-29).

“Friend-enemy complex” (Dostluk-düşmanlık kompleksi), Alman filozof Carl Schmitt tarafından geliştirilen bir kavramdır ve siyaset biliminde önemli bir yer tutar. Schmitt’e göre, siyasi hayat, temelde “dost-düşman” ayrımı etrafında şekillenir. Bu ayrım, bir topluluğun kendi içindeki birliği sağlar ve dışarıya karşı mücadelede motivasyon kaynağı olarak işlev görür. Dostluk-düşmanlık kompleksi, siyasi birimlerin kiminle ittifak kuracaklarını ve kimlerle çatışacaklarını belirlemede kullandıkları bir zihinsel modeli ifade eder (Mehring, 2017, s. 304). Bu kompleks, siyasi aktörlerin kendilerini “dost” olarak tanımladıkları grupları ve kendilerini “düşman” olarak tanımladıkları grupları belirleyen bir dizi kriteri içerir. Bu kriterler genellikle etnik, dini, ideolojik veya ulusal farklılıklar gibi grup kimliklerine dayanır. Bu kompleks, siyasi çatışmaların ve uluslararası ilişkilerin temelinde yatar. Schmitt’e göre, bir devletin varlığı ve gücü, diğer devletlerle olan ilişkilerinde belirlenir ve bu ilişkilerdeki temel belirleyici, arkadaş-düşman ayrımıdır. Dolayısıyla, dostluk-düşmanlık kompleksi, siyasi kararların ve politikaların temelinde yatan zihinsel bir model olarak önemlidir ve siyasi gerilimlerin, ittifakların ve çatışmaların anlaşılmasına katkı sağlar (Norman, 2012, s. 403-423).

Güncel bir şekilde Rusya-Ukrayna savaşını ele alan birçok kitap yayımlanmıştır: “The Guns of August 2008: Russia’s War in Georgia” (Ağustos 2008’in Silahları: Rusya’nın Gürcistan Savaşı) Ronald Asmus, “Putin’s War Against Ukraine: Revolution, Nationalism, and Crime” (Putin’in Ukrayna’ya Karşı Savaşı: Devrim, Milliyetçilik ve Suç) Taras Kuzio, “Ukraine Crisis: What It Means for the West” (Ukrayna Krizi: Batı İçin Ne Anlama Geliyor) Andrew Wilson, “Frontline Ukraine: Crisis in the Borderlands” (Cephe Hattı Ukrayna: Sınır Bölgelerindeki Kriz) Richard Sakwa, “The Ukraine Crisis: A New Cold War?” (Ukrayna Krizi: Yeni Bir Soğuk Savaş mı?) James Sherr, “The War in Ukraine: Lessons for Europe” (Ukrayna’daki Savaş: Avrupa İçin Dersler) Timothy Snyder ve Andrew Wilson, “Putin’s War in Ukraine: Revolution, Nationalism, and Crime” (Putin’in

Ukrayna'daki Savaşı: Devrim, Milliyetçilik ve Suç) Taras Kuzio, "Russia's War in Ukraine: A Legal Analysis" (Rusya'nın Ukrayna'daki Savaşı: Legal Bir Analiz) Philip Leach ve Michael A. Newton, "The Ukraine Crisis: A Concise History" (Ukrayna Krizi: Kısa Bir Tarih) Charles River, "Putin's Kleptocracy: Who Owns Russia?" (Putin'in Kleptokrasisi: Rusya Kime Ait?) Karen Dawisha vs. sayılabilir.

Leo Tolstoy'un "Savaş ve Barış" romanı, Rusya'nın Napolyon'un Fransa'sı ile olan savaşını ele alırken, aynı zamanda insan doğası, aile ilişkileri ve savaşın etkileri gibi evrensel temaları da inceler. Bu nedenle, Tolstoy'un eserini Rusya-Ukrayna çatışmalarına uygulamak, ilginç bir analojik yorum sunabilir. "Savaş ve Barış"ta, savaşın gerçek yüzüyle ilgili çok sayıda detaylı ve zengin betimleme bulunmaktadır. Karakterler aracılığıyla savaşın etkileri, insanların yaşamlarına ve ilişkilerine nasıl nüfuz ettiği anlatılır. Benzer şekilde, Rusya-Ukrayna çatışmaları da sivil yaşamı, aileleri ve toplumları derinden etkilemiştir. Savaşın getirdiği yıkım, kayıplar ve travmalar, Tolstoy'un romanındaki gibi insanların yaşamlarını derinden değiştirmiştir. Aynı zamanda, Tolstoy'un eserinde savaşın sadece askeri liderlerin ve politikacıların kontrolünde olmadığı, aynı zamanda sıradan insanların da hayatlarını etkileyen büyük bir güç olduğu vurgulanır. Bu bağlamda, Rusya-Ukrayna çatışmalarında da, savaşın politikacılar ve askeri liderler arasında bir çatışma olmasının ötesinde, sıradan insanların yaşamlarını ve günlük ilişkilerini de derinden etkilediği görülür. Tolstoy'un eseri ayrıca, savaşın trajik ve anlamsız doğasını da vurgular. İnsanların hayatlarını kaybetmesi ve toplumların yıkılması, savaşın getirdiği acı gerçeklerdir. Bu bakımdan, Rusya-Ukrayna çatışmaları da birçok trajik sonuç doğurmuş ve anlamsız kayıplara neden olmuştur. Tolstoy'un "Savaş ve Barış" romanı, insan doğası ve savaşın evrensel gerçeklerini derinlemesine incelerken, Rusya-Ukrayna çatışmaları da benzer şekilde insanlığın evrensel deneyimlerinden biri olarak ele alınabilir (Razumova, 2016, s. 68-72).

Rusya-Ukrayna İlişkilerinin Tarihsel Arka Planı

Rusya ve Ukrayna arasındaki ilişkiler, tarih boyunca karmaşık ve derin köklere sahip olmuştur. Bu ilişkiler, coğrafi yakınlık, tarihi bağlar, kültürel etkileşimler ve siyasi mücadeleler tarafından şekillenmiştir. İki ülke arasındaki ilişkilerin tarihi, Rus İmparatorluğu ve eski Rus devletleri ile Kievan Rus dönemine kadar uzanır. Kievan Rus, bugünkü Ukrayna topraklarında kurulmuş olan bir Orta Çağ Doğu Slav devletiydi ve Rusya'nın temellerini atmıştır. Ancak, sonraki yüzyıllarda, Rusya ve Ukrayna arasında farklı siyasi, kültürel ve dini etkiler nedeniyle zaman zaman gerilimler yaşanmıştır. Rusya-Ukrayna ilişkileri, özellikle 20. yüzyılın başlarında büyük değişimlere sahne olmuştur (Kulagin, 2018, s. 8-16). Rus İmparatorluğu'nun çöküşü ve Sovyetler Birliği'nin kurulmasıyla, Ukrayna da Sovyetler Birliği'nin bir parçası haline gelmiştir. Ancak, Sovyet döneminde Ukrayna'da yaşanan açlık gibi travmatik olaylar ve Komünist rejimin baskısı, Rusya-Ukrayna ilişkilerinde dönemsel gerilimlere neden olmuştur. 1991'de Sovyetler Birliği'nin çöküşünden sonra, Rusya ve bağımsız Ukrayna arasındaki ilişkiler yeniden şekillenmiştir. Ancak, enerji kaynakları, jeopolitik konum ve etnik farklılıklar gibi faktörler, iki ülke arasında sürekli gerilimlere yol açmıştır. Özellikle Kırım'ın ilhaki ve Doğu Ukrayna'daki çatışmalar gibi olaylar, ilişkilerin daha da gerilmesine neden olmuş ve uluslararası toplumun dikkatini çekmiştir (Mayboroda, 2019, s. 1-15). Rusya-Ukrayna ilişkilerinin tarihsel arka planı, derin köklere sahip karmaşık ve zaman zaman gerilimli bir geçmişe dayanır. Coğrafi, siyasi ve kültürel faktörler, bu ilişkilerin şekillenmesinde belirleyici olmuş ve günümüzde de devam eden tartışmalara yol açmıştır. Ruslar Ukrayna için gündelik hayatta "küçük ayı" (medvezhonok) benzetmesini kullanmaktadırlar.

Rusya ve Ukrayna arasındaki ilişkiler, son yıllarda ciddi bir gerilimle karşı karşıyadır. 2014 yılında, Rusya'nın Kırım'ı ilhak etmesi ve Donbas bölgesindeki ayrılıkçı grupların Ukrayna'ya karşı silahlı müdahalesiyle başlayan çatışma, iki ülke arasında açık bir savaşa dönüşmüştür. Ukrayna'daki Euromaidan hareketinin ardından Kırım'ın işgali ve yasadışı ilhaki, Rusya ile Ukrayna arasında diplomatik ilişkilerin tamamen kopmasına ve çatışmanın derinleşmesine neden olmuştur. Aynı dönemde, Rusya yanlısı ayrılıkçılar, Doğu Ukrayna'da Ukrayna ordusuyla çatışmaya girmiş ve bölgede kontrolü ele almıştır. Bu gelişmeler, Rusya ve Ukrayna arasındaki gerilimi artırmış ve savaşın başlamasına yol açmıştır. 2022 yılında, çatışmanın büyük bir tırmanışa geçmesiyle birlikte Rusya, geniş kapsamlı bir askeri işgal başlatmış ve Ukrayna ile tüm resmi diplomatik bağları kesilmiştir. Bu durum, iki ülke arasındaki ilişkilerin bugünkü durumunu belirlemiştir (Kitsoft. 2022, s. 1-3). 1991'de Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından, ardıl devletlerarasındaki ikili ilişkiler karmaşık bir döneme girdi. Bu süreçte, devletlerarasında bağlar kurulurken aynı zamanda gerilimler ve bazı durumlarda açık düşmanlık yaşandı. 1990'ların başlarında, Ukrayna'nın politikası, egemenliğini ve bağımsızlığını sağlama arzusunun etkisi altındaydı. Bu dönemde, [Post-Sovyet] Avrupa Birliği (AB) ile işbirliğini dengelemek için Rusya ve diğer güçlerle de ilişkiler geliştirmeye çalıştı (Shyrokykh, 2018, s. 832). 2014 yılından itibaren, Rusya'nın Kırım'ı Ukrayna'dan ilhak etmesi ve ardından Donbas'taki ayrılıkçı savaşçılara destek vermesiyle birlikte, iki ülke arasındaki ilişkiler oldukça gergin bir hal aldı. Bu süreç, 2014 Ukrayna devrimi ve Donbas'taki çatışmaların patlak vermesiyle tetiklendi. Bu çatışmaların başlamasından bu yana, 2020'nin başlarına kadar geçen sürede 13.000'den fazla insan hayatını

kaybetti ve Batı, Rusya'ya yönelik yaptırımlar uyguladı. İki ülke arasında birçok ikili anlaşma feshedildi ve ekonomik bağlar kopma noktasına geldi. Bu durum, Rusya ve Ukrayna arasındaki ilişkilerin bugünkü gerilimli durumunu belirlemektedir (Polityuk, 2020, s. 1-2). 2021 ve 2022 yıllarında Ukrayna sınırına yönelik Rus askeri birikimi, iki ülke arasındaki gerginliği artırdı ve ikili ilişkileri gerdi. Bu durum sonucunda Rusya'nın Ukrayna'yı tam kapsamlı bir işgal girişimine sürükledi. Ukrayna, işgale tepki olarak Rusya ile diplomatik ilişkilerini kesti. Ayrıca, Rus figürlerinin isimlerini taşıyan sokaklar ve Rusya ile Ukrayna dostluğunu simgeleyen anıtlar, Ukrayna'nın çeşitli bölgelerinde kaldırıldı. Mart 2023'te Verkhovna Rada, Rusya ile ilişkilendirilen isimlerin toponimlerde kullanılmasını yasaklamıştır (Steshenko, 2023, s. 1-3). Rusya-Ukrayna ilişkilerinin tarihsel arka planı; Kiev Rusluğu, Moskova ve Rus İmparatorluğu, Sovyetler Birliği, Bağımsız Ukrayna (2000'ler-2024) dönemlerinden oluşmaktadır. Rusya ne kadar Ukrayna'yı dönüştürebilme potansiyeline sahipse, Ukrayna'nın da bir o kadar Rusya'yı değiştirebilme özelliği vardır. Bu iki toplum her ne kadar sınırlarla ayrılrsa da etnik yönden iç içe geçmiş gibidir.

Sosyal Çatışmanın Sosyolojik Boyutu: Ulusal Kimlik ve Etnik Farklılıklar

Rusya ve Ukrayna, etnososyolojik açıdan farklı özelliklere sahip iki ülke olarak değerlendirilebilir. Rusya, geniş bir coğrafi alana yayılan çok kültürlü ve çok etnik yapıya sahip bir ülkedir. Rusya'nın nüfusu çeşitli etnik gruplardan oluşur; Ruslar, Tatarlar, Çeçenler, Başkurtlar, Yakutlar gibi birçok etnik kökene sahip insanlar bulunmaktadır. Bu çeşitlilik, Rusya'nın etnososyolojik yapısını zenginleştirirken aynı zamanda farklı kültürel ve dini dinamiklere de ev sahipliği yapar. Bununla birlikte, Rusya'nın tarih boyunca merkezi bir otoriteye dayanan güçlü bir devlet geleneği vardır ve bu da ülkenin etnososyolojik dinamiklerini şekillendiren önemli bir faktördür. Ukrayna ise, Rusya'ya komşu olan ve tarih boyunca Rus etkisi altında kalmış olan bir ülkedir. Ukrayna'nın nüfusu da çeşitli etnik gruplardan oluşur; Ukraynalılar, Ruslar, Tatarlar, Macarlar gibi gruplar bulunmaktadır. Ancak, Ukrayna'nın etnososyolojik yapısında Rus etkisinin yanı sıra Polonya, Macaristan ve diğer Avrupa ülkelerinden de etkiler görülebilir. Ukrayna'nın tarihinde, özellikle Sovyet döneminde yaşanan kolektivizasyon, Holodomor gibi olaylar etnik ve sosyal dinamikleri derinden etkilemiştir. Bununla birlikte, Ukrayna'nın bağımsızlık süreci ve sonrasında yaşadığı siyasi ve kültürel değişimler, ülkenin etnososyolojik yapısını şekillendiren önemli unsurlardır. Rusya ve Ukrayna'nın etnososyolojik yapıları değişik özelliklere sahip olsa da farklı tarihsel, kültürel ve siyasi süreçlerden geçmişlerdir. Bu süreçler, her iki ülkenin de etnik ve sosyal dinamiklerini belirlemiş ve şekillendirmiştir (Arutiunian, 1988, s. 7-71).

Günümüzde Rusya ve Ukrayna arasındaki sosyal çatışmanın sosyolojik boyutu; ulusal kimlik ve etnik farklılıklar açısından değerlendirilebilir. Birincisi "Ulusal Kimlik": Her iki ülkede de ulusal kimlik, tarihsel, kültürel ve siyasi faktörlerden etkilenir. Rusya'da, Rus ulusal kimliği, tarih boyunca güçlü bir şekilde şekillenmiş ve Rusya'nın çeşitli etnik grupları arasında baskın bir kimlik olmuştur. Ukrayna'da ise, Ukraynalı ulusal kimliği, Sovyet dönemi ve sonrasında bağımsızlık süreciyle birlikte yeniden canlanmış ve güçlenmiştir. Bu durum, her iki ülkede de ulusal kimlik duygusunun güçlenmesine ve milliyetçi duyguların artmasına neden olmuştur. İkincisi "Etnik Farklılıklar": Her iki ülkede de çeşitli etnik gruplar bulunmaktadır. Rusya'da, Ruslar çoğunlukta olmasına rağmen, Tatarlar, Çeçenler, Başkurtlar gibi diğer etnik gruplar da önemli bir nüfusa sahiptir. Ukrayna'da ise, Ukraynalılar çoğunlukta olsa da, Ruslar, Tatarlar, Macarlar gibi diğer etnik gruplar da bulunmaktadır. Bu etnik farklılıklar, zaman zaman gerilimlere ve çatışmalara neden olabilir, özellikle de ulusal kimlik ve siyasi güç mücadeleleri ile birleştiğinde toplumsal gerilimler artmaktadır. "Siyasi Bağlam": Rusya ve Ukrayna arasındaki sosyal çatışmanın önemli bir bileşeni, siyasi güç mücadeleleridir. Özellikle Ukrayna'nın bağımsızlık süreci ve Rusya'nın Ukrayna'nın içişlerine müdahalesi, siyasi çatışmaları derinleştirmiştir. Bu çatışmalar, ulusal kimliklerin ve etnik farklılıkların ön plana çıkmasına ve bazen de ayrılıkçı eğilimlerin güçlenmesine yol açabilir (Bremmer, 1994, s.261-283). Rusya ve Ukrayna arasındaki sosyal çatışma, ulusal kimlik ve etnik farklılıkların karmaşık etkileşimiyle şekillenir. Bu çatışmanın anlaşılması ve çözülmesi, tarihsel, kültürel, siyasi ve sosyolojik faktörlerin dikkate alınması gerekmektedir.

Onuch ve Hale, 2018 yılında yapmış oldukları "Capturing ethnicity: The case of Ukraine" (Etnikliği Yakalamak: Ukrayna Örneği) çalışmasında bu konuyu incelemişlerdir. Bu iki araştırmacının tespitleri şöyledir: "Etnik kimliğin anket tabanlı geçmiş çalışmalarına dayanarak, Ukrayna örneğini kullanarak, hatta derinlemesine bölünmüş olarak kabul edilen bir ülkede bile etnikliğin çok boyutluluğunu ciddiye almanın önemini göstermek için çalışıyoruz. İlişkisel teoriden yararlanarak, Ukrayna'da her biri farklı yollarla önemli olan dört etniklik boyutunu belirliyoruz: a) bireysel dil tercihi, b) dile gömülme, c) etnik dil kimliği ve d) milliyet. Mayıs 2014'te toplanan orijinal anket verilerini kullanarak, birinin diğerini seçmesinin etnikliğin tutumları (örneğin, NATO üyeliğine karşı tutumlar), eylemleri (örneğin, Euromaidan protestolarına katılım) ve dış grupların davranışlarını bekleme (örneğin, Rus istilasını bekleme) şekillendirmedeki rolü hakkında çıkarımlar yapılmasına yol açabileceğini gösteriyoruz. Dahası, etnikliğin iddia edilen etkilerinin tam olarak yorumlanabilmesi için doğru kontrol değişkenlerinin dâhil edilmesinin önemine dikkat çekiyor ve Ukrayna'daki etnik kimlik üzerine gelecekteki anket araştırmaları

için belirli önerilerde bulunuyoruz” demişlerdir (Onuch, 2018, s. 84).

Ukrayna’da etnik kökenin siyaseti nasıl etkilediği konusu, Sovyet sonrası Ukrayna kimliği üzerine yapılan çalışmaların hacmiyle tanıdık olan okuyucular için çözülmüş gibi görülebilir. Ortak görüş, Ukrayna’nın bölünmüş bir toplum olduğu ve bu bölünmenin politika tutumlarından protesto katılımına kadar her şeyi şekillendirdiğidir. Ancak, iddia edilen kimlik bölünmesine daha yakından bakıldığında, sınırları bulanıklaşmaya başlar, hatta kimin gerçek bir “Ukraynalı” olduğu ve kimin olmadığı tam olarak belirsizleşir. Aslında, ülkenin çoğu sakininin, “Ukraynalılar” ile hatta iddia edilen başlıca etnik “diğerleri” olan “Ruslar” arasında keskin kültürel farklar görmesi nadirdir. Dolayısıyla, Ukrayna etnik siyaseti üzerine yapılan çalışmaların sunduğu gerçek bulgulara derinlemesine inilirse, genellikle etnikliğin önemli olduğuna dair temel bir kavram üzerinde genel bir mutabakat bulunur, ancak bu önemin nasıl, neden ve ne zaman önemli olduğuna dair yaygın olarak kabul edilen bir bilgi yoktur (Onuch, 2018, s. 85).

Bu çalışma Ukrayna’da etnikliğin etkisini anlama şeklimiz açısından bir dizi önemli içeriksel sonuç ortaya koymaktadır. İlk olarak, Ukrayna’nın bölünmüş bir toplum olduğunu doğruluyoruz. [Ukrayna’daki etnik Ruslar bunun göstergesidir.] Ancak, ikinci olarak, bu genellikle grupları ayıran kalın etnik sınırlar hissi olmadan oldukça belirsiz bir ayırım olduğunu gösteriyoruz - hatta bir grup kendi adını taşıyan devleti (Ukrayna) en yakın ilişkilendirilen devletle (Rusya) karşı karşıya getiren ortaya çıkan bir devlet savaşı zamanında bile. Üçüncü olarak, belirsizlik genellikle dört boyuta ayrılır: Bireysel dil tercihi, dilin gömülmesi, etnik-dilsel kimlik ve milliyet. Dördüncü olarak, Rusları Ukraynalılardan ayıran kalın bir sınırı en fazla etnik-dilsel kimlik boyutuyla ilişkilendirilmiştir. Beşinci olarak, dil politikasına yönelik tutumlar, dört kimlik boyutu tarafından etkilenmektedir, ancak biraz farklı derecelerde. Altıncı olarak, NATO’ya destek, bireylerin dil tercihi ve Ukrayna dili veya Ukrayna devletiyle kimliklenme arasındaki tercihe en çok bağlıdır, ancak dilin gömülmesiyle değil. Yedincisi, en azından 2014 Mayıs ayında Rus istilası ihtimalinin algılanması açısından, beklentilerin etnikliğe güçlü bir şekilde desenlenmediği görünmemektedir. Son olarak, Euromaidan hareketi, ağları bağlayan nodal merkezler olarak Ukraynaca konuşulan işyerlerinden güçlü bir şekilde yararlandığı “etnik” olarak öncelikle nitelendirilebilir. Diğer faktörler kontrol edildiğinde, etnik-dilsel Ukraynalılar, milliyet olarak Ukraynalılar ve Ukraynaca konuşmayı tercih eden kişiler, etnik-dilsel Ruslar, milliyet olarak Ruslar ve Rusça konuşmayı tercih eden kişilerden daha az veya daha fazla katılmak için eşit derecede olası değildir. Bu bulguların tekrarlanması ve burada öneriler tam kontrol değişkenlerinin eksikliği nedeniyle daha önce yapılan sonuçların yeniden incelenmesi için diğer bilim insanlarını teşvik edebilir, hem Ukrayna’da hem de dışında (Onuch, 2018, s. 106).

Ukrayna-Rusya savaşı, etnik farklılıkların önemli bir rol oynadığı karmaşık bir çatışmadır. Bu çatışmada, Ukrayna’nın doğusundaki Donetsk ve Lugansk gibi bölgelerde yaşayan Rus etnik kökenli nüfus ile Ukrayna hükümeti arasında bir çatışma yaşanmıştır. Bu etnik farklılıklar ve buna bağlı olarak ortaya çıkan etnik kimlikler, çatışmanın derinleşmesine ve şiddetin artmasına katkıda bulunmuştur. Rus etnik kökenli nüfus, kendilerini Ukrayna hükümetine karşı ayrılıkçı bir hareketin parçası olarak görmüş ve ayrı bir kimlik ve özerklik talep etmiştir. Bu talepler, etnik farklılıkların çatışmayı derinleştirmesine ve doğu Ukrayna’da ayrılıkçı bir hareketin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Rusya, Ukrayna’daki etnik Rus nüfusunu desteklemek ve etnik farklılıkları kullanarak kendi politikalarını güçlendirmek amacıyla müdahale etmiştir. Bu müdahale, çatışmanın daha da karmaşık hale gelmesine ve uluslararası boyutta bir krize dönüşmesine neden olmuştur. Çatışma sürecinde, taraflar etnik kimlikleri kışkırtarak çatışmayı kendi lehlerine çevirmeye çalışmışlardır. Bu durum, etnik farklılıkların çatışmanın derinleşmesine ve taraflar arasındaki düşmanlığın artmasına katkıda bulunmuştur. Çatışma, etnik farklılıklara dayalı olarak etnik temizlik ve göçe neden olmuştur. Bu durum, milyonlarca insanın yerinden edilmesine ve etnik gruplar arasındaki barışçıl birlikteliğin zedelenmesine yol açmıştır. Bu faktörlerin bir araya gelmesi, Ukrayna-Rusya savaşında etnik farklılıkların çatışmayı daha karmaşık hale getirmesine ve şiddetin artmasına neden olmuştur. Bu da çatışmanın sadece siyasi veya askeri değil, aynı zamanda etnik kimliklerin çatışmasına dayalı bir kriz olduğunu göstermektedir.

Siyasi Güç Mücadeleleri ve Jeopolitik Faktörlerin Rolü

Rusya-Ukrayna ilişkilerini siyasi güç mücadeleleri ve jeopolitik faktörlerin rolü açısından değerlendirmek, bölgedeki karmaşık ilişkilerin anlaşılmasına katkı sağlar. Rusya ve Ukrayna arasındaki ilişkiler, tarih boyunca siyasi güç mücadeleleriyle şekillenmiştir. Özellikle Sovyetler Birliği’nin dağılmasından sonra, Rusya’nın bölgedeki nüfuzunu koruma ve genişletme çabaları, Ukrayna’nın bağımsızlığını kazanmasından bu yana gerginliklere yol açmıştır. Rusya’nın Ukrayna’nın içişlerine müdahalesi ve Kırım’ı ilhak etme girişimi gibi olaylar, siyasi güç mücadelelerinin önemli bir parçasını oluşturmuştur. Rusya-Ukrayna ilişkilerinde jeopolitik faktörlerin önemi büyüktür. Ukrayna, stratejik bir konuma sahiptir ve Rusya’nın Batı’ya doğru genişlemesine karşı bir tampon bölge olarak görülebilir. Bu durum, bölgedeki enerji kaynaklarına ve ulaşım hatlarına olan

stratejik önemini artırır. Dolayısıyla, Rusya'nın Ukrayna üzerindeki etkisini koruma çabaları ve Ukrayna'nın Batı ile entegrasyon çabaları arasındaki çatışma, jeopolitik faktörlerin etkisini gösterir. Rusya-Ukrayna ilişkilerindeki siyasi güç mücadeleleri ve jeopolitik faktörler, uluslararası aktörlerin müdahalesini de tetiklemiştir. Özellikle Avrupa Birliği ve NATO'nun [ABD] Ukrayna'ya destek verme çabaları, Rusya'nın bölgedeki nüfuzunu sınırlama amacı taşıırken, Rusya'nın buna karşı aldığı tedbirler de uluslararası gerginliklere yol açmıştır (Avetisova, 2015, s. 45-49). Rusya-Ukrayna ilişkilerini siyasi güç mücadeleleri ve jeopolitik faktörlerin rolü açısından değerlendirmek, bölgedeki karmaşık dinamikleri anlamaya yardımcı olur. Bu ilişkilerdeki gerilimler ve çatışmalar, uluslararası ilişkilerde önemli bir konu olarak kalacaktır.

Bu konuda Avetisova, "The Ukraine crisis: A geopolitical power struggle between Russia and the US." (Ukrayna Krizi: Rusya ve ABD Arasında Bir Jeopolitik Güç Mücadelesi) başlıklı bir tez hazırlamıştır. Bu tezin amacı, Ukrayna krizinde Rusya ve ABD'nin davranışlarını ve eylemlerini inceleyerek, çatışmanın neden bir jeopolitik güç mücadelesine dönüştüğünü anlamaktır. Mevcut tartışmanın önyargılı bilgiler ve propaganda ile dolu olması nedeniyle, bu tez, krize katılımlarını kapsamlı bir şekilde anlamak için her iki tarafın davranışlarını ve eylemlerini nesnel bir şekilde gözlemlemeyi amaçlamaktadır. Verilerin kitap ve makalelerden toplandığı bir masa çalışmasıdır. Bu belirli çatışmayı derinlemesine anlamak için çeşitli kaynakları kullanarak iki taraflı bir perspektife sahip olmak için niteliksel bir çalışmadır. Metin analizi yöntemi, Rusya'nın ve ABD'nin krizdeki sürekli katılımının altında yatan nedenleri bulmak için gözlemlenecek dört seçilmiş makalede kullanılmıştır. Bu teorik lens olarak kullanılan ofansif realizm teorisi, incelenecek olan seçilmiş makalelerin en önemli bilgilerini vurgulamak için kullanılmıştır. Diplomasi, ekonomi ve askeri olmak üzere üç kategori, Rusya'nın ve ABD'nin Ukrayna krizindeki davranış ve eylemlerinin altında yatan nedenlerini belirlemek ve araştırma sorularını yanıtlamak için uygulanmıştır. Sonuç, ofansif realizm perspektifinden, Rusya ve ABD'nin Karadeniz Bölgesi'nde hakimiyet kurma stratejik çıkarları nedeniyle krize dahil olduklarını göstermektedir. Her iki devletin de daha fazla güç elde etmek ve rakibin gücünü azaltmak için kendi çıkarları doğrultusunda hareket ettiği ve Karadeniz Bölgesi'nde bir bölgesel hegemon olmalarını engellemek için birbirlerinin önüne geçtiği gösterilmiştir. Ukrayna krizinin sonucunun, onların katılımı olmadan farklı olabileceği öne sürülmektedir (Avetisova, 2015, s. 1-2).

A. K. Henrikson, "The Trauma of Territorial Break-up: The Russia-Ukraine Conflict and Its International Management-Geopolitical Strategy and Diplomatic Therapy" (Toprak Bölünmesinin Travması: Rusya-Ukrayna Çatışması ve Uluslararası Yönetimi-Jeopolitik Strateji ve Diplomatik Terapi) başlıklı son derece ilgi çekici bir araştırma yapmıştır. Mevcut Rus-Ukrayna savaşı sadece sınır sorunu veya toprak üzerindeki yarıştan ibaret değildir, ancak her iki yönü de önemlidir. Çatışmanın kökleri, ideoloji ve psikolojide olduğu kadar tarihte de bulunmaktadır, bunlar arasında Sovyetler Birliği'nin Büyük Vatanseverlik Savaşı sırasındaki deneyimleri ve Soğuk Savaş'ın sonunda SSCB'nin parçalanması da vardır. Bu daha önceki olayların travmatik etkileri, Rusya'nın Ukrayna'yı istilasıyla oluşan fiziksel ve psikolojik hasarla birleşerek artmaktadır. Oradaki süregelen şiddet, uluslararası toplumdan dikkatli bir yönetim gerektirir. İki tür yanıt gerekmektedir: "Kapsama" şeklindeki jeopolitik strateji (bunlar arasında Ukrayna'nın kendi kendini kapsaması da bulunmaktadır) ve liderlik düzeyinde empatik temas ve çatışmada sıkışan insanlara sunulan merhametli hizmetlerle ifade edilen diplomatik terapi yapılabilir. 1919'da Halford Mackinder'in tavsiye ettiği gibi savaşın "Doğu Avrupa"ya yayılması, "Dünya-Adası"nın dengesini değiştirebilir ve nihayetinde "Dünya"yı etkileyebilir. 2014 yılında Kırım krizi sırasında yazan Henry Kissinger, Rusya-Ukrayna çatışmasının nihai sonucunun ne olabileceğine odaklanarak, politik ve toprak terimlerinde, her iki tarafın da "dengeli memnuniyetsizlik" içinde olabileceğini hayal edebilmiştir. Bu, geri çekilen bir Rusya ve dayanıklı bir Ukrayna'nın, uluslararası yönetimsel yardım ile başarabileceği bir "sonuç" olabilir (Henrikson, 2022, s. 11). ABD'nin çevreleme politikası, NATO'nun genişlemesi ve de Mackinder'a dayanan jeopolitik faktörler etkili olmuştur.

Rusya-Ukrayna Çatışmasının Toplumsal Etkileri

Çatışma, milyonlarca insanın evlerini terk etmesine ve Ukrayna içinde yerinden edilmiş kişilerin artmasına neden oldu. Bu durum, yerinden edilmiş kişilerin yaşadığı acil insani ihtiyaçları arttırmıştır. Aynı zamanda, savaşın yoğun olduğu bölgelerde insan hakları ihlalleri ve sivillere yönelik şiddet olayları da artmıştır. Çatışma, ekonomik istikrarsızlık ve kayıplara neden olmuştur. Hem Rusya hem de Ukrayna ekonomileri bu durumdan olumsuz etkilenmiştir. Savaş, tarım alanlarını ve endüstriyel tesisleri etkileyerek gıda ve enerji arzını da kısıtlamıştır. Ayrıca, yatırımın azalması ve uluslararası ticaretin düşmesi gibi etkiler de yaşanmıştır. Rusya-Ukrayna çatışması, toplumların içinde bölünmelere neden olmuştur. Özellikle Ukrayna'da, Rusya yanlısı ve Batı yanlısı gruplar arasında derin politik ve kültürel ayrılıklar ortaya çıkmıştır. Bu bölünmeler, toplumun uzun süreli birleşme ve iyileşme sürecini engelleyebilir. [Sadece Donabss bölgesi değil Ukrayna'nın diğer kesimlerinde de böyle bir bölünme vardır. Bazen de tam tersi diğer bölümlerde Rus düşmanlığına karşı bir birleşme vardır.] Savaş, insanların psikolojik

sağlığını olumsuz etkileyebilir. Şiddet olaylarına tanık olma, aile üyelerini kaybetme ve sürekli güvensizlik ortamı, bireylerde stres, kaygı ve travma gibi psikolojik sorunlara neden olabilir. Rusya-Ukrayna çatışması, uluslararası ilişkilerde gerilimi artırabilir. Batılı ülkeler ile Rusya arasındaki ilişkilerde gerilimler artarken, Rusya'nın da çatışma sırasında Ukrayna'ya yönelik müdahalesi, uluslararası arenada gerginliklere yol açmıştır (Stukalo, 2018, s. 11-14). Bu etkiler, savaşın toplumlara ve bölgeye olan geniş kapsamlı zararlarını göstermektedir.

Ukrayna, Avrupa entegrasyonu lehine tercihini yapmış, Avrupa değerleri ve prensiplerine dayanışma göstermiş ve Avrupa entegrasyonu yolunda ilerlemeye ve batı medeniyetinin bir parçası olmaya istekli olduğunu doğrulamıştır. Ancak, Rusya'nın böyle bir tercihi kabul etmesi zordur ve hatta daha da önemlisi, Avrupa ve Ukrayna beklenmedik ancak hala çok önemli bir komşusu olan Rusya ile yan yana yaşamaya devam edecektir. Açık ki, Ukrayna ve dünyanın diğer ülkeleri Rusya'ya karşı yeni bir politika oluşturmak zorundadır. Ukrayna krizinin sonuçları; ölümler, göçler, suç artışı, işsizlik artışı, sivil toplum ve sosyalleşme üzerindeki olumsuz etkisi gibi birçok sosyal zorluk getirdiğini göstermektedir. Avrupa ve dünya genelinde barış ve istikrarı sağlamak için yapıcı ve pragmatik bir yaklaşım geliştirmek gerekir. Bu tür bir politika, tarafları diyalog için itecek ve Doğu Ukrayna'daki savaşı durdurmayı sağlayacak ana ekonomik direklere dayanmalıdır ve diğer taraftan Avrupa ve dünya genelinde işbirliği ve istikrar için yeni köprüler ve dayanıklı temeller oluşturmalıdır. Bu nedenle, bu tür bir politika, bir yandan Rus doğal kaynaklarına bağımlılığı azaltmaya dayanmalıdır, diğer yandan ise tüm taraflar için faydalı olacak siyasi olmayan işbirliği biçimlerinin geliştirilmesini sağlamalıdır. Dolayısıyla, alternatif direkler ve köprüler şunlardır: Entelektüel elitler ve orta sınıf işbirliği ve ilişkilerinin geliştirilmesi, önemli bir rol oynayan bilimsel ve eğitimsel işbirliği (üniversiteler, profesörler); öğrenci hareketliliği; kültürel ve çevresel işbirliği; küçük ve orta ölçekli işletmelerin işbirliği (Stukalo, 2018, s. 16).

Savaşlar ve çatışmalar hiçbir zafer getirmez, ancak sivil halka acı çektirir ve dünya genelinde insanların yaşamlarını olumsuz etkiler. Devam eden Rus-Ukrayna çatışmasının sosyo-politik sonuçları, kazananların az olduğu, kayıpların büyük bölümünü Rusya ve Ukrayna sivillerinin çektiği bir tablo bıraktı. Rusya'nın niyetlerine ters olarak, siyasi ve stratejik tehditleri, İsveç ve Finlandiya gibi Avrupa ülkelerini, pozisyonlarını gözden geçirmeye ve diğer ülkelerle veya NATO ile askeri işbirliklerini düşünmeye zorlamıştır. Bu, sosyo-politik birliği teşvik edebilir ve her ülke içinde sağlık sistemlerini potansiyel olarak iyileştirebilir. Polonya için, kitlesel göç ve aşırı yüklenmiş sağlık sisteminden kaynaklanan mevcut zorluklar acil dikkat gerektirmektedir. Bu sorunların ele alınması, kurumsal yapıları değişiklikler yapılmasını ve AB ve sivil toplum kuruluşlarından artan destek alınmasını gerektirir. Sağlık sistemleri reformları konusunda geniş deneyime sahip olan Finlandiya ve İsveç gibi ülkelerle işbirliği, bu değişiklikleri kolaylaştırabilir ve sonuç olarak Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin ardından bu ülkeleri birbirine daha yakın hale getirebilir. Rusya'nın ilerleyen süreçte karşılaşacağı birçok zorluk bulunmaktadır. Suriye savaşı gibi diğer karma savaşların aksine, Ukrayna çatışması, karma savaşın karanlık gerçeklerini ve Uluslararası İnsani Hukuk ve Cenevre Sözleşmesi'ne olan açık ihlalleri gözlemlemeyi ve belgelemeyi kolaylaştırmıştır. Bu, Rusya'nın itibarını ve bir zamanlar komuta ettiği saygıyı erozyona uğratmıştır. Rusya'nın mevcut çatışmada nükleer silahları kullanma tehditleri, eylemlerinin arkasındaki yanlış mantığın yanı sıra, liderlerinin insanlık ve insani yasalara olan bakışını da göstermektedir. İran, Belarus ve Türkiye gibi diğer ülkelerin mevcut Ukrayna savaşına savaş veya diplomasi yoluyla müdahale etmesi, bu ülkelerde yeni sosyo-politik sorunlara ve küresel sağlık ve refah dahil olmak üzere ek global etkilere yol açabilir (Khorram-Manesh, 2023, s. 1-7).

A. Khorram-Manesh ve K. Goniewicz Ukrayna Savaşı'nı internet ve network ağları üzerinden değerlendirmişlerdir. Araştırma, Rusya-Ukrayna çatışmasının hassas konusuna derinlemesine iner ve Rusya'ya uygulanan farklı yaptırımlara netizen'ların duygusal tepkilerini ortaya çıkarır. Çalışma, netizen'ların Ukraynalıların yaşamları üzerinde korku ve üzüntü gibi olumsuz duyguların ağırlıkta olduğunu, ancak Ukrayna'yı destekleyen ülkelere duyulan güvenin de güçlü olduğunu keşfetmiştir. Sosyal medya verilerinin detaylı bir şekilde incelenmesi, netizen'ların bu kriz senaryosuna önceden belirlenmiş kutuplaşmış bir tutum içinde olduğunu göstermektedir. Ancak, bu kutuplaşmış davranış, sosyal medyadaki farklı gruplar arasında etkili iletişim ve saygın kaynaklar aracılığıyla sağlanan bilgilerle depolarize edilebilir. Çalışma, hükümetlerin ve işletmelerin yanlış bilgilendirme ile mücadele etmek ve sosyal uyumu teşvik etmek için nano-etkileyicileri kullanmasını önermektedir. Ayrıca, büyük biçimler, n-gramlar ve sosyal ağ analizi gibi teknikler, gönderilerdeki desenleri ve kelime ilişkilerini incelemek için kullanılabilir. Kuruluşlar ve nano-etkileyiciler, çatışmadan etkilenenler için ek travma yaşanmasını önlemek için bu bulguları sosyal medya gönderilerinde kullanabileceklerdir (Khorram-Manesh, 2023, s. 24-29).

Ebru Orhan'a göre; "Rusya'nın Ukrayna'yı işgali, korkunç bir insani kriz yaratmış ve jeopolitik ilişkilerin istikrarını tehdit etmiştir. Savaş, küresel büyümede keskin bir yavaşlama, enflasyon ve borçta artış ile yoksullukta bir artış gibi artan endişelere katkıda bulunmuştur. Çatışmanın ekonomik etkisi, emtia ve finans piyasaları, ticaret ve göç bağlantıları ve güven gibi çeşitli küresel kanallardan yayılmıştır. Bu araştırmanın amacı, Rusya-Ukrayna savaşının küresel ekonomi üzerindeki etkilerini ortaya

çıkarmaktır. Araştırmada savaşın ekonomik etkileri incelenirken, OECD, Dünya Ticaret Örgütü, Dünya Bankası, BM, IMF, UNCTAD gibi kuruluşların raporları kullanılmıştır. Raporlara göre, Rusya ve Ukrayna arasındaki çatışmanın küresel ekonomiyi üç ana kanal üzerinden etkileyeceği söylenebilir: finansal yaptırımlar, emtia fiyatlarının artışı ve tedarik zinciri kesintileri” (Orhan, 2022, s. 141).

Barışın Sağlanması İçin Sosyolojik Perspektif

Rusya ve Ukrayna arasındaki barışın sağlanması, karmaşık bir sosyopolitik ve tarihsel bağlamda ele alınmalıdır. Sosyolojik bir perspektiften bakıldığında, bu iki ülke arasındaki ilişkilerin kökenleri ve toplumsal dinamiklerin anlaşılması önemlidir. Rusya ve Ukrayna, tarih boyunca birçok ortak kültürel, dilsel ve tarihsel bağa sahiptir. Ancak, özellikle XX. yüzyılda yaşanan siyasi dönüşümler, bu ilişkilerin karmaşıklığını artırdı. Sovyet döneminde Ukrayna'nın Rusya'ya bağlılığı ve sonrasında Ukrayna'nın bağımsızlığı, toplumsal belleklerde farklı yansımalar bulmuştur. Her iki ülkede de karmaşık etnik yapılar bulunmaktadır. Ukrayna'nın doğusundaki Rus nüfusu ve Kırım'daki Tatar ve diğer azınlıklar gibi etnik gruplar, siyasi ve sosyal dinamikleri etkilemektedir. Etnik kimliklerin yanı sıra, milliyetçilik ve ulusal kimlik de bu ilişkilerde önemli bir rol oynamaktadır (Fischer, 2022, s. 1).

Rusya'nın Ukrayna'ya karşı savaşıyla ilgili uluslararası bağlam, küresel düzen içindeki yapısal değişiklikleri yansıtan son derece karmaşıktır. Rusya'nın uluslararası olarak izole edilmesi imkânsız olacaktır. Çünkü Çin, Hindistan ve Türkiye gibi aktörler Moskova ile yakın ilişkilerden faydalanmaya devam edeceklerdir. Alman ve Avrupa diplomasisi, ortak çıkarların belirlenebileceği her konuda tartışma arayışında olmalıdır. Bu, özellikle nükleer tırmanmanın tehlikesi ve Çin ve Yeni Delhi'yi de endişelendiren Rusya'nın emperyalist Ukrayna topraklarına sahip olma girişimleri gibi konular için geçerlidir. Türkiye gibi Karadeniz kıyılarındaki en büyük güçle yüzleşen Rusya'nın emperyalist çabaları durdurulması zor olan bir girişimdir. Nükleer güç göstermesinin tırmanmasının tehlikesi konusunda Moskova ile görüşmelere devam edilmelidir. Ancak bu, Rusya'nın nükleer şantajına boyun eğmek anlamına gelmemelidir. Batı, Rusya'yı tırmanma spiralinden caydırmak için kararlı bir şekilde hareket etmeli ve geri adım atmamalıdır. Ukrayna için barış uzak bir ihtimaldir. Bugüne kadar yapılan görüşmeler, Moskova'nın saldırgan tutumu ve görüşmelere karşı alaycı tavrının diplomatik bir çözüme en büyük engel olduğunu göstermektedir. Ancak Almanya ve ortakları -Kiev ile yakın koordinasyon içinde- görüşmelerin tekrar mümkün olduğu an için hazırlık yapabilirler (Fischer, 2022, s. 7).

Rusya ve Ukrayna arasındaki ekonomik ilişkiler, enerji kaynakları ve ticaret gibi faktörler barış sürecini etkileyebilir. Ekonomik bağımlılıkların azaltılması ve adil ticaret anlaşmalarının yapılması, toplumsal istikrarın sağlanmasına yardımcı olabilir. Her iki ülkede de medya, toplumun algısını şekillendirmede önemli bir role sahiptir. Rusya ve Ukrayna'daki medya organlarının barışa veya çatışmaya yönelik tutumları, halkların algısını etkileyebilir ve toplumsal gerilimleri artırabilir veya azaltabilir. Barış sürecinde sivil toplum örgütlerinin ve diplomatik çabaların rolü büyüktür. Sınır ötesi işbirliği, kültürel etkileşim ve insanlar arası ilişkilerin güçlendirilmesi, uzun vadeli barışın sağlanmasında önemli olabilir. Rusya ve Ukrayna arasındaki barışın sağlanması, toplumsal dinamiklerin dikkate alınmasıyla mümkün olacaktır. Etnik, kültürel, ekonomik ve siyasi faktörlerin bir arada ele alınması, uzun vadeli ve sürdürülebilir bir barışın temelini oluşturabilir (Szeptycki, 2008, s. 27-48). Rusya'nın Ukrayna ve Batı ile ilişkilerindeki yaklaşımı, barışçıl işbirliğinden çatışmalı durumlara kadar geniş bir yelpazede değerlendirilmektedir. Bu konu, Rusya'nın Ukrayna ile ilişkilerini nasıl şekillendireceği ve Batı ile olan ilişkilerinde nasıl bir strateji izleyeceği konusunda önemli ipuçları sunmaktadır. Ayrıca, Rusya'nın ulusal çıkarları ve bölgesel güvenlik endişeleri de bu vizyonların temelini oluşturmaktadır (Tsygankov, 2023, s. 230).

Uluslararası Toplumun Rolü ve Reaksiyonları

Rusya Federasyonu'nun askeri müdahalesi, ikinci Dünya Savaşı'ndan bu yana benzersiz bir şekilde uluslararası hukuku ihlal etmektedir. Rusya, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun saldırganlığın tanımını içeren 3314 sayılı kararındaki her bir saldırgan eylemi işlemiştir. Bu olayı istisnai kılan, sadece askeri müdahalenin boyutu değil, aynı zamanda Ukrayna'nın egemen devlet statüsünü ve toprak bütünlüğünü önceden açıkça kabul eden Rusya'nın, önemli bir kısmını Ukrayna'nın topraklarına katma niyetinin ince bir şekilde ortaya konmasıdır. Bu saldırı ayrıca, Rus stratejisinde bir kopuşu işaret etmektedir. Bugüne kadar Rusya'nın, en azından uluslararası hukuk açısından yüzeyde kabul edilebilir gerekçelerle genişleme politikasını gizlemeye çalıştığı görülmüştür. Rus yaklaşımı şimdiye kadar dondurulmuş çatışmaların yaratılması, vatandaşlığın genişletilmesi ve dondurulmuş çatışmaları sürdürmek için tehdit veya silahlı müdahalede bulunulmasıyla karakterize edilmiştir, ancak diğer egemen ülkelerin topraklarının gerçek anlamda ilhakından kaçınılmıştır. Kırım'ın ele geçirilmesi bu stratejiden kısmi bir sapma olmasına rağmen, Rusya Federasyonu uluslararası hukuk düzenine kesin bir reddedışten kaçınarak kendi kendini belirleme hakkını ileri sürmüştür. Rus askeri müdahalesi, uluslararası hukukta belirleyici bir değişiklik yapmayı amaçlamaktadır. Rusya

Federasyonu resmen askeri müdahalesini kendini savunma hakkına dayandırsa da, toprak fethi planı, güç kullanımı ve ilhakın yasaklanması üzerine uluslararası uzlaşmayı ortadan kaldırmayı ve sonunda uluslararası hukuk düzenini 19. yüzyıla, yani savaşın bir egemen ayrıcalığı olduğu döneme geri döndürmeyi amaçlamaktadır. Ancak, devletlerarası güç kullanımının yasaklanması, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana defalarca ilan edilmesine rağmen, yeniden canlandırılmış bir coşkuyla yeniden hayat bulmuş ve uluslararası toplumun tepkisi, hatta Rusya'nın siyasi müttefiklerinin bile klasik uluslararası hukuk dönemine geri dönmek istemediğini doğrulamıştır. Sadece Küba, Suriye ve Venezuela, Rus saldırısının yasal olduğunu iddia etmişlerdir, ancak Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Özel Oturumu tarafından kabul edilen bir kararda, 'Rusya Federasyonu'nun Ukrayna'ya karşı saldırganlığını BM Şartı'nın 2(4) maddesini ihlal ederek kınanmıştır. Rusya Federasyonu'nun Avrupa'da uluslararası topluluk tarafından on yıllardır görülmemeyen bir ölçekte Ukrayna'nın egemen toprakları içinde askeri bir operasyon yürüttüğü vurgulanmıştır (Hoffmann, 2022, s. 206-235).

Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik askeri müdahalesi, uluslararası toplumda ciddi bir endişe ve tepkiyle karşılanmıştır. Bu müdahale, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana benzeri görülmemiş bir uluslararası hukuk ihlali olarak değerlendirilmiştir. Rusya'nın Ukrayna'nın egemen devletliğini ve toprak bütünlüğünü açıkça kabul ettiği birçok uluslararası antlaşmaya rağmen, Ukrayna'nın önemli bir kısmını ilhak etme niyetinin açıkça görülmesi, bu durumu istisnai kılmaktadır. Bu saldırı, Rusya'nın bugüne kadar, en azından uluslararası hukuk açısından yüzeye çıkarılabilir kabul edilebilir nedenlerle genişleme politikasını gizlemeye çalıştığı stratejisinden bir sapma olarak da nitelendirilebilir. Rusya'nın yaklaşımı, donmuş çatışmaların yaratılması, vatandaşlık genişletilmesi ve donmuş çatışmaları sürdürmek için tehdit veya silahlı müdahalenin kullanılmasıyla karakterize edilmiştir, ancak diğer egemen ülkelerin topraklarının gerçek anlamda ilhak edilmesinden kaçınılmıştır. Uluslararası toplumun tepkisi, Rusya'nın politik müttefiklerinin bile klasik uluslararası hukuk çağına dönme isteğinin olmadığını doğrulamıştır. Kullanılan güç ve ilhak yasağının sürdürüldüğü yönündeki uluslararası konsensüsü silmek ve sonuçta uluslararası hukuk düzenini 19. yüzyıla, savaşın bir devlet ayrıcalığı olduğu bir döneme geri götürmeye çalışan Rusya'nın hedefi olduğu vurgulanmıştır. Ancak, devletlerarası güç kullanımının yasaklanması ilkesi İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana defalarca ölü bir tavır olarak ilan edilmiş olmasına rağmen, her seferinde yeniden canlandırılmıştır. Uluslararası toplumun tepkisi, Küba, Suriye ve Venezuela dışındaki ülkelerin çoğunun Rusya'nın eylemlerini kınadığı ve Ukrayna'nın egemen topraklarına yönelik Rus saldırısının uluslararası hukuka aykırı olduğunu belirten Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun aldığı bir kararla teyit edilmiştir. Rusya, uluslararası hukukun temel bir kuralı olan devletlerarası güç kullanımının yasağını ihlal etmiştir. Bu durumda, tüm devletlerin, böylesine ciddi bir ihlali sona erdirmek için yasal bir şekilde işbirliği yapma görevi vardır. Ukrayna'ya destek, tarafsızlık kurallarını ihlal etmediğinden, Rus saldırganlığıyla mücadele etmenin potansiyel bir yolunu oluşturur. Ancak, destek seviyesi mücadeledeki önemli bir katılım seviyesine ulaşırsa, destek veren devletin savaşan bir taraf olarak değerlendirilmesi gerekir. Bununla birlikte, bu durum, ilgili devletin şimdi bir silahlı saldırı kurbanına yardım etmek için toplu savunma hakkını kullanıyor olduğu anlamına gelir (Belo, 2023, s. 235-248).

Rusya ve Ukrayna arasındaki çatışma savaşı can kayıplarıyla hala devam etmektedir. İki ülke arasındaki savaşı kınayan birçok ülke, Birleşmiş Milletlerin harekete geçmesini talep etmiştir. Aslında, Birleşmiş Milletler savaşı sona erdirmek için önemli bir rol oynamaktadır çünkü Birleşmiş Milletler, dünya barışını sağlamayı amaçlayan uluslararası bir örgüttür. Savaşı sona erdirmek için Birleşmiş Milletlerin ana organları bulunmaktadır: Güvenlik Konseyi, anlaşmazlık tarafına yaptırımlar verebilir; Genel Kurul, farklı konularda birçok komiteye sahiptir ve Genel Sekreter bulunmaktadır. Savaşın dışında, Birleşmiş Milletler savaş mağdurlarıyla da ilgilenir, çoğunluğu sivilidir. Savaş mağdurlarını korumak, insan haklarını korumak gibi, bu nedenle Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi'nin yardımıyla, tüm savaş mağdurları haklarından yararlanabilir ve savaştan korunabilir (Perbawa, 2022, s. 500). 24 Şubat 2022'de Rusya, 2014'te başlayan Rus-Ukrayna Savaşı'nın büyük bir etkisiyle Ukrayna'yı işgal etti. Bu işgal, Avrupa'nın II. Dünya Savaşı'ndan bu yana karşılaştığı en büyük mülteci krizine yol açtı; 8,2 milyondan fazla Ukraynalı ülkeyi terk etti ve nüfusun üçte biri yerinden edildi. İşgal aynı zamanda küresel gıda kıtlığına da neden oldu. İşgale verilen tepkiler, halkın tepkisi, medya reaksiyonları ve barış çabaları da dâhil olmak üzere geniş bir endişe yelpazesinde önemli ölçüde değişti (United Nations High Commissioner for Refugees, 2022, s. 3-4).

Fransız pazar araştırma şirketi Ipsos, Kasım ve Aralık 2022 aylarında dünya çapında 28 ülkede Rusya'nın Ukrayna'yı işgaline ilişkin çeşitli anketler yaptı. Yetişkinlerin neredeyse üçte ikisi (%64) bu konudaki haberleri hâlâ yakından takip ettiklerini ifade etti. Ülkenin işgalinden bu yana çatışmaya ilişkin dünya kamuoyunda pek bir değişiklik olmadı. Örneğin, katılımcıların yaklaşık %66'sı Rusya'nın uluslararası spor etkinliklerinin dışında tutulması gerektiğine inanmaktadırlar, ancak yalnızca %45'i "Rusya'ya karşı en sıkı ekonomik yaptırımlardan" yanadır. Yüzde 57'si tüm Rus kuvvetleri geri çekilene kadar Ukrayna'nın desteklenmesinden yana. Bu rakamların geri kalanın tam tersi görüşü desteklediğini unutmayın; daha ziyade %42'si

ülkelerinin müdahale etmemesi gerektiğini söylüyor. Ancak katılımcıların %37'si ülkelerinin silah göndermesi gerektiğini belirtirken, %64'ü de ülkelerinin mali destek göndermeye gücünün yetmeyeceğini ifade etmiştir. Bu veriler, Ipsos'un Nisan 2022'de gerçekleştirdiği bir anketin sonuçlarına benzemektedir (Ipsos, 2022, s. 1-5).

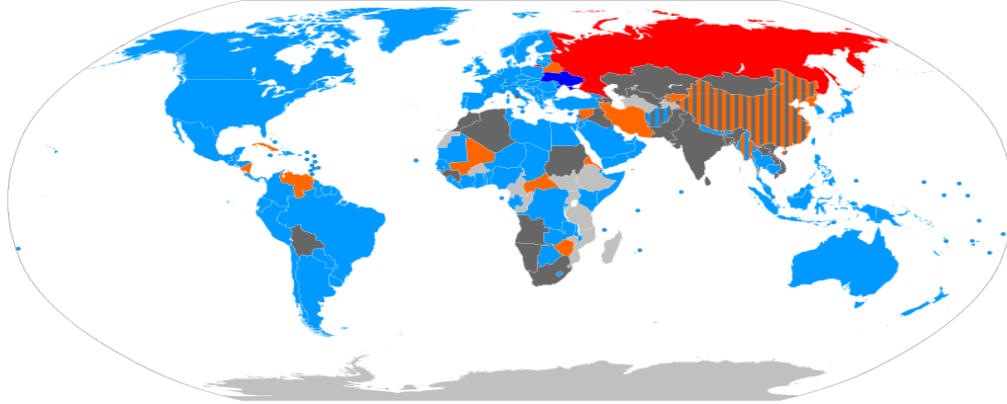
Rusya-Ukrayna savaşını değerlendiren uluslararası anketler, çatışma hakkındaki küresel perspektifler hakkında değerli bilgiler sunmaktadır. Pew Araştırma Merkezi Anketi (2022): Bu ankette, çeşitli ülkelerdeki katılımcıların önemli bir çoğunluğunun çatışmadan endişe duyduğu ve barışçıl çözümleri desteklediği bulunmuştur. Örneğin, Almanya ve Fransa gibi Batı Avrupa ülkelerinde, katılımcıların yaklaşık %70'i askeri müdahale yerine diplomatik çözümleri tercih etmiştir (Walter, 2022, s. 1-13). Genel olarak, çalışmaya katılan Ukraynalılar, AB'ye katılıma yüksek düzeyde destek göstermekte ve AB'ye karşı olumlu tutumlar sergilemektedir, sadece hafif grup farkları bulunmaktadır. Katılımcıların %83'ü Ukrayna'nın AB'ye katılmasını desteklemektedir. Destek düzeyi, evde Ukraynaca konuşan katılımcılar arasında (%89), 51 yaş ve üzeri katılımcılar arasında (%87) ve kadınlar arasında (%87) en yüksektir. Savaşın tırmanmadığı Kasım 2021 tarihinden bu yana, Ukraynalıların AB'ye katılmayı destekleyenlerin oranı önemli ölçüde artmıştır; o dönemde bu oran %58'di. Katılımcıların yaklaşık %72'si AB'ye 'oldukça olumlu' veya 'çok olumlu' bir imaja sahiptir. Katılımcıların AB'ye karşı tutumu, Ukraynaca konuşanlar arasında (%77'e karşı %67) ve 51 yaş ve üzerindekiiler arasında (%79'a karşı %73 ve %71) daha olumlu bir şekildedir. Katılımcıların neredeyse %40'ı AB'ye 'kesinlikle bağlı' hissetmektedir. Bu nedenle, daha uzun süreli, duygusal bir yönelim olarak bağlılık daha az güçlü görünmektedir ki bu Ukrayna'nın bugün AB yapılarının resmi bir parçası olmaması açısından şaşırtıcı değildir. Toplamda, politika tercihlerinde, tutumlarda ve bağlılıkta en büyük grup farkları, toplumsal kimlik belirleyicileri (Ukrayna'ya bağlılık ve evde konuşulan dil), bölgesel kökenler ve yaş grupları arasında belirlenebilir. Ukrayna'ya olan bağlılık arttıkça, AB'ye katılıma destek de önemli ölçüde artmaktadır. Batı Ukrayna'da yaşayan ve Batı ile ilişkilerin tarihsel olarak güçlü olduğu bölgelerde daha fazla AB'ye destek ve bağlılık görülmektedir. Ayrıca, önceki çalışmalara zıt olarak, SSCB'de sosyalleşmiş yaş grubu (51 yaş ve üstü) gençlerden daha yüksek AB desteği göstermektedir. Son zamanlarda yurtdışına göç etmiş Ukraynalılar, AB'ye katılıma biraz daha fazla destek göstermektedir, ancak destek düzeyleri hala Ukrayna'da yaşayan Ukraynalılardan önemli ölçüde daha yüksek değildir. Üniversite diploması olan katılımcılar, diplomasız katılımcılardan AB'ye daha bağlı hissetmektedir. Tutumlar ve bağlılık yoluyla daha az AB desteği gösteren kadınlar, erkeklere kıyasla AB'ye katılıma daha fazla destek vermektedir. Yüksek destek düzeylerinin kalıcı olup olmadığını veya sadece savaş bağlamında kısa vadeli bir gelişme olup olmadığını görmek için uzun vadeli izleme gereklidir. Bu bağlamda, Ukraynalı araştırmacıların çalışmaları özellikle önemlidir (Walter, 2023, s. 8-9).

Gallup Uluslararası Anketi (2022): Bu ankete göre, katılımcıların çoğunluğu Rusya'nın Ukrayna'daki eylemlerinin haksız olduğuna ve uluslararası hukuku ihlal ettiğine inanmaktadır. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri'nde, katılımcıların yaklaşık %60'ı Rusya'nın Ukrayna'ya askeri müdahalesini onaylamamıştır. Ukrayna'dan kaçması beklenen mülteci sayılarını ve hangi ülkelere göç etmeyi tercih ettiklerini Gallup Dünya Anketi (GWP) göç tercihleri verilerine dayanarak tahmin edilmeye çalışılmıştır. Bu, hem acil mülteci yardımı çabaları hem de uzun vadeli entegrasyon politikaları açısından önemlidir. Temel bulguları, Ukrayna'dan kalıcı olarak ayrılmak isteyen kişi sayısının 12 milyon kişiyi bulabileceği ve potansiyel varış ülkelerindeki mülteci politikalarının Ukraynalı mültecilerin farklı ülkeler arasında dağılımı üzerinde önemli bir etkisi olabileceğidir. Daha spesifik olarak, göç krizine verilen uluslararası dayanışmanın, mülteci akışlarını Avrupa Birliği (AB) ülkelerine önemli ölçüde azaltacağı, AB olmayan ülkeler üzerinde sınırlı bir yük getireceği ve aynı zamanda Ukraynalıların tercihlerini daha iyi dikkate alacağı sonucuna varılmıştır (Elinder, 2023, s. 587-602).

YouGov Küresel Anketi (2022): Bu ankette, farklı ülkeler arasında Rusya'ya yönelik yaptırımlara destek seviyelerinin farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. Örneğin, Doğu Avrupa ülkelerindeki katılımcıların önemli bir kısmı Rusya'ya sıkı ekonomik yaptırımlar uygulanmasını desteklerken, bazı Asya ülkelerindeki görüşler daha bölünmüştür. Stolle, bu anketin sonuçları çerçevesinde yazdığı makalede; Rusya'nın Ukrayna'yı istilası konusunda halkın nerede durduğunu ve ülkelerin Ukrayna'ya yardım etmesi gerektiği konusunda halkın neler düşündüğünü anlamak amacıyla Avrupa genelinde gerçekleştirilen 17 ülke kamuoyu anketinin ilk sonuçlarını tanıtmıştır. Ukrayna AB ülkeleri yardım etmek konusunda taraf olmuşlardır. Bu yardım çeşitli şekillerde sunulabilir, ancak önemli bir ayırım, daha kolay olan insani yardım ve mültecilerin kabulü ile ekonomik ve finansal çıkarlarla ilgili sonuçları olan yardımlar arasındadır. Genel destek yüksek olsa da, birkaç farklılaşmayı da ayırt etmek gerekmektedir. Rusya'ya yönelik yaptırımlar nedeniyle enerji maliyetlerinin artması gibi daha zor yardım biçimlerine kabul oranları her yerde daha düşüktür veya kendi birliklerini gönderme gibi. Ancak, bu bulgular içinde bile bazı çatlaklar bulunmaktadır. Rusya'ya sınırdaş olan ülkelerde halklar, yardımın yedi farklı biçimine de en çok destek verenler arasında Ukrayna'ya karşı en büyük destekçilerdir, eski Rusya dostları ise en az destekleyenlerdir. Ayrıca, radikal sağ destekçiler birkaç ülkede Ukrayna'ya en az destek verenlerdir, bazı ülkelerde ise radikal sol destekçiler de Ukrayna'ya daha az dayanışmacı bir

tavır sergilemektedir. Ancak net bir model olmadığı için, Ukrayna'ya yönelik görüşlerin sol ve sağ partiler arasında yeni bir ayrım oluşturduğunu söyleyebiliriz - Ukrayna'ya destek, sol-sağ ayrımı ile tam olarak örtüşmez veya aynı değildir. Genel olarak, muhalefet partisi destekçilerinin, Ukrayna'ya yardım etmeye daha az eğilimli oldukları ancak bazı istisnalarla -genelde- bu durumun bazı politika değişikliklerini önceden görebileceği belirtilmektedir. Genel olarak, Avrupa, Ukrayna'ya yardım konusunda ilk bakışta politik liderlerin politikalarını veya açıklamalarını göz önüne aldığımızda gözüktüğü kadar birleşik değildir. Yeni çatlaklar her zaman bilinen bir modeli izlemez, soru şudur ki bu çatlaklar derinleşir mi, siyasi partiler Ukrayna dayanışması konusunda daha da uyumlu hale gelir mi ve bu bölünme vatandaşlar için gelecekteki oylarında rol oynar mı (Stolle, 2023, s. 1-16)?

Tablo 1
Rusya'nın Ukrayna'yı işgaline uluslararası tepkiler

- İşgali kınayan ülkeler
- Tarafsız bir duruş sergileyen ülkeler
- İşgali destekleyen veya işgali Ukrayna'ya ve/veya NATO provokasyonuna suçlayan ülkeler
- Bilinmeyen
- Rusya
- Ukrayna

Kaynak: https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Dosya:International_reactions_to_the_2022_Russian_invasion_of_Ukraine.svg

YouGov Cambridge araştırmasına göre Türkiye'de ankete katılanların % 26'sı Ukrayna'daki savaştan Rusya'yı sorumlu tutarken, % 22'si Batılı ülkeleri suçladı. "Savaş başlamadan önce Batılı ülkeler Rusya'yı tehdit etmek amacıyla "Ukrayna'da askeri altyapı kurmaya çalışıyorlardı" ifadesine Türkiye'de katılımcıların % 50'si katılırken, % 11'i ise katılmamıştır (The Times of India, 2022, s. 1-10).

Rusya ve Ukrayna Arasında Uzlaşma Yolları ve Diplomatik Çabalar

Savaşı nihayete erdirmek için Rusya ve Ukrayna arasında uzlaşma ve diplomatik çabalar çeşitli şekillerde gerçekleştirilebilir. Rusya ve Ukrayna, doğrudan diplomatik kanallar aracılığıyla görüşmeler yapabilirler. Bu görüşmeler, barışçıl çözüm yolları bulma, mevcut anlaşmazlıkları ele alma ve gelecekteki ilişkilerin temelini oluşturma amacını taşır. Uluslararası toplum, Rusya ve Ukrayna arasındaki çatışmayı çözmek için arabuluculuk yapabilir. Bu, Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği, NATO veya diğer uluslararası örgütler aracılığıyla gerçekleştirilebilir. Nitekim Türkiye iki ülke arasındaki sorunları çözmek için defalarca girişimde bulunmuştur. Uluslararası toplum, Rusya ve Ukrayna arasındaki anlaşmazlığı çözmek için diplomatik baskı ve yaptırımları kullanabilir. Bu, tarafları müzakere masasına geri dönmeye ve sorunları barışçıl yollarla çözmeye teşvik edebilir. Rusya ve Ukrayna, anlaşmazlıklarını ele almak için uluslararası platformlarda bir araya gelebilirler. Örneğin, Minsk Grubu gibi diplomatik forumlar, taraflara bir araya gelme ve uzlaşmaya varma fırsatı sunabilir. Rusya ve Ukrayna vatandaşları, sivil toplum örgütleri aracılığıyla birbirleriyle doğrudan temas kurabilir ve ortak çözümler arayabilirler. Halk diplomatik girişimler, iki ülke arasındaki insanlar arasındaki anlayışı artırabilir ve uzlaşma sürecine katkıda bulunabilir. Bu çeşitli yollar, Rusya ve Ukrayna arasındaki anlaşmazlıkları çözmek ve barışçıl bir şekilde ilerlemek için kullanılabilir. Ancak, uzlaşma ve diplomatik çabaların başarılı olması için tarafların istekli olması ve uluslararası toplumun desteğine ihtiyacı duyulması önemlidir.

Gelecekteki Olası Senaryolar ve Barış Sürecine Katkıları

Rusya-Ukrayna savaşı, gelecekte çeşitli olası senaryolar ve barış sürecine katkılar içerebilir. Bu senaryolar olarak şu tespitleri önerebiliriz: Diplomatik Müzakereler; taraflar arasında doğrudan diplomatik müzakereler, çatışmayı sona erdirmek ve barışçıl bir çözüm bulmak için önemli olabilir. Uluslararası toplumun arabuluculuğuyla desteklenen bu müzakereler, anlaşmazlıkları ele alabilir ve uzlaşmaya varabilir. Çatışmanın Sona Ermesi; taraflar arasındaki çatışmanın sona ermesi, barışın sağlanması için bir ön koşuldur. Bu, ateşkesin sağlanması ve çatışmanın sona ermesi ile gerçekleşebilir. Toprak ve Sınır Anlaşmaları; Rusya ve Ukrayna arasında toprak ve sınır anlaşmaları yapılabilir. Bu, çatışmanın temel nedenlerinden biri olan toprak ve sınır anlaşmazlıklarını çözebilir. Uluslararası Toplumun Katkıları; uluslararası toplum, barış sürecine yardımcı olmak için diplomatik, insani ve ekonomik destek sağlayabilir. Bu, taraflar arasında güvenin yeniden tesis edilmesine ve barışın sürdürülmesine katkıda bulunabilir. İnsan Hakları ve Hukukun Üstünlüğü; barış sürecinin bir parçası olarak, insan haklarının ve hukukun üstünlüğünün korunması önemlidir. Bu, adaletin sağlanması ve gelecekteki anlaşmazlıkların önlenmesine yardımcı olabilir. Bu senaryoların gerçekleşmesi için taraflar arasında isteklilik ve uluslararası toplumun desteği önemlidir. Ancak, barış sürecinin karmaşıklığı ve zorlukları göz önüne alındığında, uzun vadeli ve sürdürülebilir bir çözüm için tarafların sabırlı ve kararlı olmaları gerekecektir (Hafeznia, 2022, s. 1).

Rusya'nın Ukrayna'yı gerçekten işgal edip etmeyeceği ve eğer ederse, bu işgalin ne şekilde gerçekleşeceği henüz net değil. Bu notta, Rusya'nın Ukrayna'da hedeflenen saldırılarla birlikte daha fazla askeri olmayan istikrarsızlaştırma çabaları yapacağı iki geniş senaryoyu belirtebiliriz veya tam bir işgal ve her ikisinin de sonuçlarını analiz edebiliriz. İlk senaryoda, özellikle AB'den daha sınırlı bir yaptırım tepkisi bekleriz, tam bir işgal ise Batı genelinde büyük yaptırımları gerektirir. Rusya'nın üç aylık zaman serileri üzerinde stilize edilmiş bir VARX modeli uygulayarak, yaptırımların ne Rusya'nın GSYİH'sı ne de döviz kuru üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olduğunu buluyoruz. Ancak, Rusya'nın enerji ihracatının fiyatının veya hacminin azalmasına son derece duyarlı olduğunu buluyoruz. Bu gerçekten nükleer yaptırımlar seçeneği - Rusya ile AB arasındaki enerji ticaretini kısıtlamak - her iki tarafı da olumsuz etkileyecek büyük bir etkiye sahip olduğundan olası değildir. Enerjinin yanı sıra, en acı verici yaptırımlar arasında Rus bankalarının SWIFT sistemi ve dolar piyasalarından koparılması ve Rusya'ya yüksek teknoloji ürünlerinin ihracatının yasaklanması yer alacaktır. Rusya, dolar tabanlı küresel sistemden giderek daha fazla izole olmuş ve yaptırımların durumunda kullanabileceği önemli bir tampon oluşturmuştur, ancak olumsuz senaryo altında, devletin ekonomik ve finansal istikrarını sürdürmek için büyük çapta müdahale etmesi gerekecektir. Her iki senaryoda da, Ukrayna ekonomisi zarar görecektir ve makro-finansal istikrarı sürdürmek için büyük Batı desteğine ihtiyaç duyacaktır. Orta vadede, mevcut kriz Rusya'yı ekonomik olarak daha da izole edecek ve 2014'ten beri çok vasat büyüme performansını sürdürecektir. Ayrıca, bu durum olası olarak AB'nin Rusya'dan enerji çeşitlendirmesine doğru hareket etmesini hızlandıracaktır. Ancak, bu durumun Rusya üzerindeki ekonomik etkisi, Rusya ile Çin arasındaki enerji bağlarının daha da yakınlaşmasıyla muhtemelen hafifletilecektir (Astrov, 2022, s. 1-29).

Türkiye, Rusya ve Ukrayna arasındaki barış sürecine uluslararası ilişkiler bağlamında önemli katkılarda bulunmaktadır. Türkiye, stratejik konumu ve bölgedeki etkin rolüyle barışın tesisine yönelik çabaları desteklemekte ve arabuluculuk yapmaktadır. İki ülke arasındaki gerginliklerin çözümüne yönelik diplomatik çabalara aktif bir şekilde katılarak krizin barışçıl yollarla çözülmesine destek vermektedir. Ayrıca Türkiye, taraflar arasında diyalogu teşvik etmekte ve işbirliğini artırmak için çeşitli platformlarda ortaklıklar geliştirmektedir. Özellikle Türkiye'nin bölgesel barış ve istikrarı destekleyen dış politikası, Rusya ve Ukrayna arasında gerilimi azaltma ve uzlaşma sağlama çabalarını desteklemektedir. Türkiye'nin bu çabaları, bölgesel istikrarın ve güvenliğin güçlendirilmesine katkı sağlayarak uluslararası toplumun genel barış ve istikrara olan katkısını artırmaktadır (Ece, 2022, s. 1391-1412).

Rusya ve Ukrayna'da Toplumsal İlişkilerin Geleceği: Öngörüler ve Öneriler

Rusya ve Ukrayna'da toplumsal ilişkilerin geleceği, karmaşık ve belirsiz bir durumdadır. Geleceğe dair öngörülerde bulunmak zor olsa da, mevcut durum ve tarihsel dinamikler ışığında bazı önerilerde bulunmak mümkündür. Öncelikle, barış ve uzlaşma için diplomatik çabaların artırılması hayati önem taşımaktadır. Uluslararası toplumun arabuluculuk yapması ve taraflar arasında diyalogu teşvik etmesi gerekmektedir. Bununla birlikte, her iki ülkenin de iç politikalarında reform yaparak toplumlar arasındaki gerilimi azaltması ve uzlaşmaya yönelik adımlar atması gerekmektedir. Ekonomik işbirliği ve ticaret ilişkilerinin güçlendirilmesi de toplumsal ilişkilerin geleceği açısından önemlidir. Ortak çıkarılara dayalı ekonomik ilişkiler, toplumlar arasında güvenin artmasına ve işbirliğinin güçlenmesine yardımcı olabilir.

Ayrıca, sivil toplum kuruluşlarının ve medyanın barışçıl çözüm ve uzlaşma mesajlarını güçlendirmesi gerekmektedir. Toplumların bilgilendirilmesi ve farkındalığının artırılması, barışçıl bir geleceğin inşası için önemli bir adımdır. Son olarak,

uluslararası toplumun Rusya ve Ukrayna'ya destek vermeye devam etmesi ve bölgede istikrarın sağlanması için çaba sarf etmesi önemlidir. Bu destek, toplumsal ilişkilerin geleceği açısından olumlu bir etki yaratabilir ve barış sürecine katkı sağlayabilir. Rusya ve Ukrayna arasındaki savaşın ne zaman bitebileceği belirsizdir ve birçok faktöre bağlıdır. Savaşın sona ermesi için birçok sosyolojik, politik ve askeri dinamik etkili olacaktır. Öncelikle, taraflar arasında bir uzlaşma veya ateşkes sağlanması için diplomatik çabalar önemlidir. Ancak, bu çabaların başarılı olması için tarafların istekli olması ve çıkarlarının korunması gerekmektedir. Savaşın sona ermesi aynı zamanda toplumların taleplerine ve ihtiyaçlarına bağlı olacaktır. Toplumların barış isteği ve savaşın getirdiği acıların artması, liderlerin barışçıl çözümlere yönelmesini teşvik edebilir. Askeri güç dengesi de savaşın bitiş sürecini etkileyecektir. Taraflar arasındaki askeri çatışmaların yoğunluğu ve sonuçları, barış müzakerelerinin yönünü etkileyebilir. Ayrıca, uluslararası toplumun rolü de önemlidir. Uluslararası baskı ve arabuluculuk, savaşın sona ermesine katkıda bulunabilir. Ancak, uluslararası güçler arasındaki çıkar çatışmaları ve jeopolitik dinamikler, barış sürecini karmaşıklaştırabilir.

Volodimir Zelenski ve Vladimir Putin'in barış konusunda uzlaşma eğilimlerini analiz etmek karmaşık bir konudur. Çünkü her iki liderin de geçmiş tutumları, siyasi hedefleri ve ulusal çıkarları göz önünde bulundurulmalıdır. Volodimir Zelenski, Ukrayna'nın mevcut Devlet Başkanı olarak barış ve uzlaşma çağrıları yapmıştır. Zelenski, Ukrayna'daki iç çatışmaların sona erdirilmesi ve Rusya ile ilişkilerin normalleştirilmesi için çaba göstermiştir. Ancak, Zelenski'nin barış konusundaki tutumu, Rusya'nın Ukrayna'daki kontrolü ve bölgesel güç dengesini nasıl algıladığına da bağlı olacaktır. Zelenski'nin barışa yönelik uzlaşma eğilimi, Ukrayna'nın toprak bütünlüğünü ve ulusal güvenliğini koruma çabalarıyla dengelemesi gerekecektir.

Vladimir Putin'in barış konusundaki uzlaşma eğilimleri de karmaşıktır. Putin, Ukrayna'daki krizi Rusya'nın çıkarlarına göre şekillendirmeye çalışmış ve Rusya'nın bölgedeki nüfuzunu korumak için çaba göstermiştir. Ancak, Putin'in barışa yönelik samimiyeti sorgulanmaktadır, çünkü Rusya'nın Ukrayna'daki ayrılıkçı gruplara destek verdiği ve Kırım'ı ilhak ettiği bilinmektedir. Bununla birlikte, uluslararası baskı ve ekonomik zorluklar Putin'in barışa yönelik tutumunu etkileyebilir ve onu uzlaşma ve diyaloga daha açık hale getirebilir. Volodimir Zelenski ve Vladimir Putin'in barış konusundaki uzlaşma eğilimleri, ulusal çıkarlar, siyasi baskılar ve uluslararası ilişkilerin karmaşıklığına bağlı olarak değişkenlik gösterecektir. Ancak, her iki liderin de barışçıl çözümlere yönelik adımlar atmaları, bölgedeki gerilimi azaltmak ve barışı teşvik etmek için önemlidir.

Sonuç ve Öneriler

Rusya ve Ukrayna arasındaki savaşın sona ermesi için birçok faktörün bir araya gelmesi gerekmektedir. Bu süreçte, toplumların talepleri, diplomatik çabalar, askeri durum ve uluslararası baskılar dikkate alınmalıdır. "Savaş ve Barış, Sosyal Çatışma Sosyolojisi: Rusya-Ukrayna Örneği" başlıklı makalemiz, Rusya ve Ukrayna arasındaki çatışmanın sosyolojik boyutlarını incelemeyi amaçlamıştır. Bu araştırma, iki ülke arasındaki sosyal ve kültürel faktörlerin savaş ve barış süreçlerini nasıl etkilediğini anlamaya odaklanmıştır. Elde edilen önemli bulgular, Rusya-Ukrayna çatışmasının sadece siyasi ve askeri boyutlarla sınırlı olmadığını, aynı zamanda toplumsal, tarihsel ve kültürel dinamiklerin de önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Özellikle, Rusya'nın Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra bölgedeki etkisini yeniden tesis etme çabaları ve Ukrayna'nın bağımsızlık arayışı, çatışmanın temelini oluşturmuştur.

Bu bulguların yorumlanması, Rusya ve Ukrayna arasındaki çatışmanın kökenlerini ve derinliğini anlamak için önemlidir. Toplumsal hafızanın ve milli kimliklerin rolü, çatışmanın uzun vadeli etkileri üzerinde de derinlemesine düşünülmesi gereken bir konudur. Benzer/ geçmiş makale araştırmaları bulguları ile yapılan kıyaslamalar, Rusya-Ukrayna çatışmasının benzersiz özelliklerini ve diğer benzer bölgesel çatışmalarla olan ilişkilerini daha iyi anlamamıza yardımcı olabilir. Bu bağlamda, daha önce yapılan araştırmaların bulgularının, mevcut çalışmanın sonuçlarına nasıl katkı sağlayabileceği değerlendirilmelidir. Yapılan nicel-nitel çalışmalarda her iki ülkenin birbirini suçladığı yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. Savaşın bitmesi için temel önerimiz; diplomatik çabaların artırılması, toplumsal diyalogun teşvik edilmesi ve bölgedeki insan haklarının korunmasıdır.

Rusya-Ukrayna savaşı, Rusya, Beyaz Rusya ve Rus yanlısı güçler ile Ukrayna ve destekçileri arasında devam eden bir çatışmadır. Bu savaşın temelleri, 2014 yılında Ukrayna Devlet Başkanı Viktor Yanukoviç'in görevden alınmasının ardından başlayan ve 2022 yılında daha da büyüyen gerginliklerle oluşmuştur. Bu gerginliklerin temelinde, Rusya'nın genişleme ve kontrol talepleriyle bağlantılı olarak Rus İmparatorluğu'nun yeniden canlandırılma girişimleri ve sistemik bir kriz yaşayan Rus devletinin çabaları yer almaktadır. Ukrayna, Rus işgalinin tamamen durması ve uluslararası kabul gören sınırların yeniden tesis edilmesi durumunda çatışmaların sona ereceğini savunmaktadır. Ancak Kiev, Rusya ile yapılacak bir uzlaşmanın diğer benzer çatışmalarda saldırgan güçleri teşvik edebileceği uyarısında bulunmaktadır. Diplomasi ve makul bir uzlaşma ile bu savaşın önüne geçilebileceği düşünülmektedir. Rusya'nın Ukrayna'yı işgal etmesiyle başlayan bu çatışma, dünya genelinde

ekonomik ve siyasi dengeleri etkilemiştir. Ancak, bu savaşın nasıl sona ereceği hala belirsizdir ve analistler farklı senaryolar üzerinden spekülasyon yapmaya devam etmektedirler. Savaşın bitip nihai antlaşmaya varılabilmesi için hem iki tarafın hem de küresel siyasetteki aktörlerin daha sıkı ve tutarlı çaba göstermesi gerekmektedir. Halihazırda sosyolojik olarak bir uzlaşma kültürüne dair şartlar henüz olgunlaşmış bir seviyede olmadığından kısa sürede çatışmaların sona ermesi mümkün gözükmemektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Arutiunian, I. V., & Bromlei, I. V. (1988). A Sociocultural Profile of Soviet Nationalities (cont.) *Ethnosociology Research Results (Excerpts)*. *Soviet Anthropology and Archeology*, 27(3), 7-71.
- Astrov, V., Grieveson, R., Kochnev, A., Landesmann, M., & Pindyuk, O. (2022). *Possible Russian invasion of Ukraine, scenarios for sanctions, and likely economic impact on Russia, Ukraine and the EU* (No. 55). Policy Notes and Reports. 1-29.
- Avetisova, A. (2015). *The Ukraine crisis: A geopolitical power struggle between Russia and the US*. Diva.
- Barnett, M., & Duvall, R. (2005). Power in international politics. *International Organization*, 59(1), 39-75.
- Belo, D., & Rodríguez, F. (2023). The conflict in Ukraine and its global implications. *Canadian Foreign Policy Journal*, 29(3), 235-248.
- Bremmer, I. (1994). The politics of ethnicity: Russians in the New Ukraine. *Europe-Asia Studies*, 46(2), 261-283.
- Ece, N. J. (2022). Rusya-Ukrayna Savaşı'nın Dış Ticaret ve Küresel Güvenliğe Etkisi: Montrö Boğazlar Sözleşmesinin Savaşın Genişlemesinin Önlenmesine Katkısı. *Kent Akademisi*, 15(3), 1391-1412.
- Elinder, M., Erixson, O., & Hammar, O. (2023). Where would Ukrainian refugees go if they could go anywhere?. *International Migration Review*, 57(2), 587-602. <https://doi.org/10.1177/01979183221131559>
- Fischer, S. (2022). *Peace talks between Russia and Ukraine: Mission impossible* (No. 65/2022). SWP Comment, 1-7.
- Hafeznia, M. R. (2022). Scenarios for the Future of the World in Light of the Ukraine Crisis. *Geopolitics Quarterly*, 18(68). 1-11
- Henrikson, A. K. (2022). The Trauma of Territorial Break-up: The Russia-Ukraine Conflict and Its International Management-Geopolitical Strategy and Diplomatic Therapy. *Geopolítica(s)*, 13(1), 11-36. <https://doi.org/10.5209/geop.81880>
- Hoffmann, T. (2022). War or peace?—International legal issues concerning the use of force in the Russia-Ukraine conflict. *Hungarian Journal of Legal Studies*, 63(3), 206-235. <https://doi.org/10.1556/2052.2022.00419>
- Ipsos. (2023). "One year in, global public opinion about the war in Ukraine has remained remarkably stable". Erişim adresi: <https://www.ipsos.com/en/war-in-ukraine-january-2023>. Erişim tarihi: (12.02.2024).
- Jeong, H. W. (2017). *Peace and Conflict Studies: An Introduction*. Taylor & Francis.
- Khorram-Manesh, A., Goniewicz, K., & Burkle, F. M. (2023). Social and healthcare impacts of the russian-led hybrid war in Ukraine—a conflict with unique global consequences. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*, 17, e432. doi:10.1017/dmp.2023.91.
- Kitsoft. (2022). "Ministry of Foreign Affairs of Ukraine - Statement by the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine Regarding the Severance of Diplomatic Relations with the Russian Federation". Erişim adresi: mfa.gov.ua. Erişim tarihi: (22.02.2024).
- Kulagin, V. V. (2018). *Rossiysko-ukrainskiye otnosheniya v kontse XX-XXI vv* (Doctoral dissertation).
- Lang, K. (1965). Military sociology. *Current Sociology*, 13(1), 1-26.
- Lemay-Hébert, N. (2014). The political sociology of state-building: looking beyond Weber. In *Conflict, Peace, Security and Development* (pp. 52-65). Routledge.
- Lewin, K. (1943). Psychology and the process of group living. *The Journal of Social Psychology*, 17(1), 113-131.
- Malesevic, Sinisa. (2010). *The Sociology of War and Violence*. Cambridge University Press.
- Mayboroda, D. M. (2019). *Krym v noveyshey istorii rossiysko-ukrainskikh otnosheniy*. Avtoref. Kand. Diss.
- Mehring, R. (2017). Carl Schmitt's friend-enemy distinction today. *Filozofija i Društvo*, 28(2), 304-317.

- Norman, E. R. (2012). International bogbarts: Carl Schmitt, Harry Potter, and the transfiguration of identity and violence. *Politics & Policy*, 40(3), 403-423.
- Onuch, O., & Hale, H. E. (2018). Capturing ethnicity: the case of Ukraine. *Post-Soviet Affairs*, 34(2-3), 84-106.
- Orhan, E. (2022). The effects of the Russia-Ukraine war on global trade. *Journal of International Trade, Logistics and Law*, 8(1), 141-146.
- Perbawa, I Ketut Sukawati Lanang Putra. (2022). The Role of United Nations on War Conflict Between Russia and Ukraine. *International Journal of Social Science and Business*, 6(4), 496-501.
- Polityuk, Pavel and Zinets, Natalia. (2020). Ukraine sticks to positions on Russia but leaves room for “compromises”. *Reuters*. Erişim adresi: <https://www.reuters.com/article/us-ukraine-president-aide/ukraine-sticks-to-positions-on-russia-but-leaves-room-for-compromises-idUSKBN20613Q/>. Erişim tarihi: (20.02.2024).
- Razumova, M. V., & Rybka, S. B. (2016). Analiz Romana L. N. Tolstogo «Voyna i Mir» V Perevode Konstans Garnett. In *Inostrannye yazyki v XXI veke: Aktual'nyye voprosy lingvistiki, teorii perevoda i metodiki prepodavaniya inostrannykh yazykov* (pp. 68-72).
- Shyrokykh, Karina. (June 2018). “The Evolution of the Foreign Policy of Ukraine: External Actors and Domestic Factors”. *Stockholm University J.* 70(5). 832-850.
- Siebold, G. L. (2001). Core issues and theory in military sociology. *Journal of Political & Military Sociology*, 140-159.
- Steshenko, Anna ve Albul, Sergiy. (2023). V Ukrayini zaboronyly heohrafichni nazvy, pov'yazani z Rosiyeyu. Erişim adresi: https://lb.ua/news/2023/03/21/549538_ukraini_zaboronili_geografichni.html. Erişim tarihi: (18.02.2024).
- Stolle, D. (2023). Aiding Ukraine in the Russian war: unity or new dividing line among Europeans?. *European Political Science*, 1-16.
- Stukalo, N., & Simakhova, A. (2018). Social and economic effects of the war conflict in Ukraine for Europe. *Geopolitics under Globalization*, 2(1), 11-18.
- Szeptycki, A. (2008). Trade Relations between the Russian Federation and Ukraine. *Materiały Studialne PISM research papers*, (8), 27-48.
- The Times of India. (2022). “Split opinion in India on whether Russia or Western countries to blame for Ukraine conflict: Survey”. Erişim adresi: <https://timesofindia.indiatimes.com/>. Erişim tarihi: (15.02.2024).
- Tsygankov, A. P. (2023). Between war and peace: Russian visions of future relations with Ukraine and the West. *Russian Politics*, 8(2), 230-246.
- United Nations High Commissioner for Refugees. (2022). “Situation Ukraine Refugee Situation”. Erişim adresi: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>. Erişim tarihi: (23.02.2024).
- Viki, G. T., Osgood, D., & Phillips, S. (2013). Dehumanization and self-reported proclivity to torture prisoners of war. *Journal of Experimental Social Psychology*, 49(3), 325-328.
- Walter, L., Mayer, S. J., Dollmann, J., Jacobsen, J., & Meth, A. (2022). *High levels of support for European Union accession in Ukraine during the war in 2022*. An analysis based on the ReUP study.
- Webel, C., & Galtung, J. (Eds.). (2007). *Handbook of Peace and Conflict Studies* (Vol. 7). London: Routledge.
- Wight, M. (2002). *Power politics*. A&C Black.

Extended Abstract

The sociology of peace, war, and social conflict is a field that studies the dynamics affecting peace and war in society, along with the sociological dimensions of these processes. This discipline focuses on understanding the factors shaping peace and war, investigating the origins, effects, and consequences of social conflicts. Additionally, it examines tensions between social groups, decolonization strategies, and methods of reconciliation. Sociology offers various approaches and theories for understanding the relationships between peace and war. Within this context, it emphasizes the roles of factors such as national identity, ethnic discrimination, political power struggles, economic inequalities, and religious and cultural differences in peace and war processes. Moreover, it considers the effects of power politics and geopolitical dynamics in international relations. Sociology employs diverse methods, including field research, surveys, in-depth interviews, content analysis, and comparative analyses, to decipher the relationship between peace and war. By employing these methods, sociologists aim to better understand the causes and consequences of conflicts in society and develop effective policy proposals to promote peace. Sociology serves as an important tool for comprehending the complexity of peace-war dynamics and social conflicts, ultimately striving to find peaceful solutions by examining the underlying structural and cultural factors of conflicts occurring in society (Malesevic, 2010).

Military sociology, on the other hand, is a discipline that examines the social, cultural, and institutional dimensions of military institutions and activities. It explores various aspects such as the structure of military organizations, the social dynamics of military personnel, leadership dynamics, military training, discipline, and the values of military society. One of its goals is to understand the behavior and social dynamics of soldiers to enhance the effectiveness of military organizations. However, military sociology also studies the social effects of military institutions and policies, including the impact of military service on society, economic effects of military activities, and the social consequences of military policy. Utilizing methodologies like fieldwork, surveys, interviews, archival research, and quantitative data analysis, military sociology examines the internal and external dynamics of military institutions, including social structures, values, leadership dynamics, and the social effects of military policy. It provides a comprehensive framework for enhancing the effectiveness of military organizations, understanding the social implications of military policy, and studying the social dynamics of military service (Lang, 1965).

The tensions between Russia and Ukraine can be understood in terms of "power politics" or "power policy," which are significant concepts in international relations. These concepts are used to decipher the use of force and the balance of power among states. Power politics refers to the policies and strategies that states employ to safeguard their interests, ensure national security, and achieve their objectives. These policies involve military, economic, political, and diplomatic tools. While power politics often underlies competition and conflict between states, it can also encompass cooperation and compromise in international relations. Understanding power politics is essential for comprehending the complexities of interstate relations, as the power possessed by a state plays a crucial role in its interactions with others. Factors such as military strength, economic power, political influence, and international reputation are decisive in shaping a state's relations with others. Power politics reflects states' efforts to safeguard their national interests, which can range from competitive and confrontational approaches to cooperative and diplomatic ones (Wight, 2002).

For the de-escalation of the war between Russia and Ukraine to occur, several factors must be considered, including societal demands, diplomatic efforts, the military situation, and international pressures. Our article titled "War and Peace, Sociology of Social Conflict: The Case of Russia-Ukraine" aimed to examine the sociological dimensions of the de-escalation between Russia and Ukraine. This research focused on understanding how social and cultural factors between the two countries influence the de-escalation and peace processes. Significant findings revealed that the Russia-Ukraine conflict extends beyond political and military dimensions, with social, historical, and cultural dynamics playing crucial roles. Specifically, Russia's efforts to regain influence in the region after the collapse of the Soviet Union and Ukraine's pursuit of independence have been fundamental to the conflict.

Interpreting these findings is crucial for understanding the origins and depth of the de-escalation between Russia and Ukraine. The role of social memory and national identities also requires careful consideration due to their long-term effects on conflict. Comparisons with findings from similar or past studies can help elucidate the unique features of the Russia-Ukraine conflict and its relationships with other regional conflicts. Additionally, quantitative and qualitative studies have revealed mutual blame between both countries. Our primary proposal for ending the war is to intensify diplomatic efforts, promote social dialogue, and uphold human rights in the region.

The ongoing war between Russia, Belarus, pro-Russian forces, and Ukraine stems from tensions that began after the impeachment of Ukrainian President Viktor Yanukovich in 2014, escalating further in 2022. At the core of these tensions lie attempts to revive the Russian Empire, Russia's expansionist demands, and its systemic crisis. Ukraine insists that the conflicts will end only if Russian occupation ceases entirely, and internationally recognized borders are restored. However, Kiev warns that compromising with Russia could embolden aggressive forces in similar conflicts elsewhere. Diplomacy and reasonable compromise are believed to be key to preventing this war. Although this conflict, initiated by Russia's invasion of Ukraine, has impacted global economic and political balances, its end remains uncertain, with analysts speculating on various scenarios. However, precise predictions are challenging. Ending the war requires efforts from both communities, yet sociologically, conditions for a culture of reconciliation remain underdeveloped.